ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

...-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 208 (13524)

1971 оной сентябриин 3, пятница

Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭР—ЭРЭЛХЭГ ЗОРИГОЙ ХЭШЭЭЛНҮҮД

Дайнай ветеранууд—арадай сэрэгэй баатарнууд, Балтиин далайн морягууд, партизанууд — Ленинградай олохон һургуулинуудта түрүүшын хэшээлнүүдые үнгэргэбэ. Эдэнэр Нева мүрэнэй дэргэдэхи хэрэмые хамгаалһан түүхэ домогто үдэрнүүд тухай эдиршүүлдэ хөөрэжэ үгөө.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхэ үдэр эмхидхэгдэһэн «эрэлхэг зоригой хэшээлнүүд» Нева мүрэнэй дэргэдэхи хотын гурим заншал болохо байха. Дайнай баатарнуудта зорюулагдаһан памятнигуудай дэргэдэ, Пискарёвско дурасхаалта хүүрэй дэргэдэ, хамгаалгын гол хилэ байһан газарнуудаар хүндэлэл ёһололой линейкэнүүд болоо. Пионернүүд танигдаагүй баатарнуудые бэдэрхэ шэнэ маршрудуудые хараалба. Ягаан гвоздика сэсэгүүдэй баглаанууд молор шулуун хүшөөнүүдэй хаяада табигдаба.

Ленинград. (ТАСС).

АГУУ ОКТЯБРИИН 54-дэхи ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ҺҮҮЛШЫН ҺҮРИНҮҮД

Энэ жэлдэ Саянай совхозой 4-дэхи отделениин хүдэлмэришэд үбһэ хуряалга дээрэ эрхимлэжэ гараа. Эдэнэр августын һүүл багаар үбһэ бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэжэ шадаа. Мүнөө һүүлшын һүринүүд бодхоогдоно. **(1-дэхи зураг).**

Отделениин үбһэшэдэй амжалтада эндэхи луговод Дондок Жабаевич Сотниковой **(2-дохи зураг)** аша габьяа ехэ. Тэрэ даажа абаһан 180 гектар сабшалангаа һайнаар үтэгжүүлжэ, саг соонь уһалжа, үндэр ургаса туйлаа. Мүнөө жэл энэ сабшалангай гектар бүриһөө хорёод центнер үбһэн хуряагдаһан байна.

Тус отделениин Харбяангууд нютагта луговодоор үнинэй ажалладаг Ендон Аюшеев байгша ондо мүн лэ үбһэ ногоо һайнаар ургуулһан байна.

Эндэхи Дондок Жамбаевай звено һүүлшын гектарнуудай ногоо сабшажа, уданшьегүй үбһэнһөө гарахань.

Отделениие эрхилэгшэ Владимир Цыренович Даржаев **(3-дахи зураг, баруун талаһаа)** үбһэшэдэй социалис мүрысөөнэй дүн саг үргэлжэ сосолжо, тэдэнэртэй хөөрэлдэжэ, түрүүшүүлые урмашуулжа ябадаг юм. Энэ зураг дээрэ: нүхэр Даржаев үбһэшэн **С. Ц. Сотниковтой** хөөрэлдэжэ байна.

К. ГАБАЕВАЙ фототекст.

БОРЬЁОГОЙ ТАРЯАШАДАЙ ҮҮСХЭЛ ДЭМЖЭНЭБДИ

БАЯН УРГАСА —МАНАЙ ГАРТА

Манай колхозой механизаторнууд, таряашад, мэргэжэлтэд түсэбтэ шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ орооһо таряанай. бусад ургамалнуудай баян ургаса абахын түлөө ехэхэн оролдолго гаргаһан байна. Хабарай тарилга эрхим болзорто, һайн шанартай үрэһөөр хэжэ, ургасынгаа хойноһоо оролдосотойгоор харууһалһан байна.

Тиигэжэ олоной хүсөөр энэ жэлдэ нилээд баян ургаса гаранхай. Модон-Заха, Мэнгэй, Залаа, Түхэм — хаа хаанагүй шэниисын далай долгилно. Бүхыдөө энэ жэл манай колхоз 6059 гектарта шэниисэ тариһан байна.

Шэнэ ургасаяа түргэнөөр гээлтэ хоролтодо оруулангүйгөөр хуряажа абаха гэжэ колхозой механизаторнууд эртээнһээ бэлдэһэн байгаа. Комбайнууд наринаар заһагдажа, шадабаритай бэрхэ хүнүүд тэндэ хүдэлхөөр табигдааһэн.

Августын хори гаранаар шэниисын эдеэнэй аргуун болохолоор лэ, тэрэнээ амяарлан хадажа захалаабди. Энэ хүдэлмэридэ колхозой бүхы комбайнууд табигдажа, хэдэхэн үдэрэй туршада хоёр мянга гаран гектарай шэниисэ унагаагдаа.

Таряагаа гурба дүрбэн үдэр баалдань хэбтүүлээд, тэрэ дороо суглуулан сохижо ороо. Баал суглуулан сохилгодо 15 комбайн табигдажа, түргэн болзорто мянган гектарай таряан тоог дээрэ ороод байгаа. Тоолоод үзэхэдэ, гектар бүриһөө 14—15 центнер шэниисэ хуряагдаба.

Колхозой гэшүүд гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө түрүүшын ээлжээнэй хэрэг гэжэ ходо тоолодог хадаа байгша ондошье ургасынгаа дээжые гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда ябуулаа. Һүүлэй мэдээгээр колхозой гүрэнэй амбаарта 3200 центнер таряа оруулаа гэхэ гү, али түсэбөө 40 процент дүүргэнхэй.

Түрэл партиингаа XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр урмашан баясаһан колхозой гэшүүд байгша ондо түсэбһөө үлүү дүрбэн мянган центнер таряа гүрэндөө худалдаха социалис уялга абанхай.

Таряа хадалга, хуряалга дээрэ комбайнууд 6—7-гоороо, автомашинанууд 4—5-раа бүлэг болон хүдэлгэгдэнэ. Энэ ушарта комбайн, автомашинануудта техническэ туһаламжа үзүүлхэдэ, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахада зохид байна бшуу.

Таряа амяарлан хадахадаа, үдэртөө 24—25 гектарта, баал суглуулан сохиходоо, 15—16 гектарта хүргэдэг комбайнернууд эндэ олон. Тэдэнэрэй дундаһаа комбайнернууд Гомбожап Рабданов, Самбу Цоктоев, Сергей Эрдынеев, Владимир Буянтуевые онсолон тэмдэглэмээр.

Амяарлан хадагдаһан газарһаа хуурай һайн таряан тоог дээрэ ороно. Саашадаашье энэ арга үргэнөөр хэрэглэхээр хараална бди.

Колхоздомнай комбайнууд үсөөдэнэ. 7300-гаад гектар ороохо таряа хуряахаар оройдоо 28 комбайнтайбди. Тиигэжэ агрегат бүхэнөөр 270 гектар таряа амяарлан хадажа, тэрэниие суглуулан сохихо бологдоно. Энэмнай ехэхэн ажал гээшэ ааб даа.

Колхозой правлени, партком таряа хуряалга дээрэ ябажа байһан механизаторнуудта һаадгүйгөөр ажаллаха арга олгохын тула бүхы хэмжээнүүдые абана. Тэдэндэ поли дээрэнь халуун эдеэн абаашагдана, комбайнуудта тоһо, түлишэ ажаллажа ябаһан газартань хэгдэнэ.

Комбайнернууд таряа хуряалгаяа бүхыдөө хүдэлмэриин 30 үдэртэ дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байгаа. Теэд һүүлэй үдэрнүүдтэ хура бороо орожо, урагша табинагүй. Тиигээшье һаань, бороогой хоорондохи сагые дүүрэнээр хэрэглэжэ, таряагаа амяарлан хаданабди.

Комбайнуудһаа гараһан таряае саг соонь сэбэрлэжэ, гүрэнэй бэлэдхэлэй пунктда ябуулха, үрэһэ хүрэнгэеэ хааха хүдэлмэри таряанай тоог дээрэ үдэр һүнигүй ябуулагдана.

Шэнэ ургасаяа түргэноөр, һайн шанартайгаар хуряажа абаха, гүрэндөө түсэбһөө үлүүгээр таряа тушааха уялга абаад, республикынгаа бүхы механизаторнуудта хандаһан Ленинэй ордента Борьёогой совхозой механизаторнуудай, мэргэжэлтэдэй нээмэл бэшэг колхозой бригадануудта зүбшэн хэлсэгдэжэ, хаа хаанагүй халуунаар дэмжэгдээ.

Колхозой комбайнер бүхэн хадалга дээрэ үдэртөө 24—25 гектарта, хуряалга дээрэ 15 гектарта хүргэхэ уялгануудые абанхай. Тиигэжэ таряагаа заашье гээлтэдэ оруулангүй хуряажа абаха, Агуухэ Октябриин революциин 54 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха хүсэлтэйбди.

С. ЦОКТОЕВ, Г. РАБДАНОВ, Сэлэнгын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд; Н. БАДМАЕВ, колхозой парткомой секретарь; П. ХАЙДАПОВ, колхозой түрүүлэгшэ.

ШЭНЭ ТАРЯА— ГҮРЭНДӨӨ

...спубликын колхоз, сов...уд ургаса хуряалгын ...үшын үдэрһөө гүрэн... таряа тушаажа захал... 1971 оной сентябриин 1-... мэдээгээр гүрэнэй ам...рта 2548 тонно таряан ... гэхэ гү, али жэлэй тү... 3 процент дүүргэгдэбэ.

...үрэндэ таряа худалдал... Загарайн аймагай ажахынууд эрхимлэжэ ябана. Эдэнэр гүрэндөө 580 тонно таряа тушаажа, түсэбөө 34 процентдэ хүргөө. Удаань Прибайкалиин аймаг ороно. Эндэхи колхозууд 180 тонно таряа худалдажа, түсэбөө 16 процент дүүргэһэн байна.

Гүрэндэ таряа худалдаха түсэбөө Улаан-Үдын аймаг —13 процент, Сэлэнгын аймаг—10 процент, Бэшүүрэй аймаг—3, Хяагтын аймаг—2 процент дүүргээ. Бусад аймагууд таряа тушаажа захалаадүй.

Бүхыдөө республикамнай гүрэндөө нёдондоной энэ үеынхиһөө 5 дахин бага таряа тушаагаад байна.

Таряа гүрэндэ тушаалгаяа хурдадхаха—мүнөөдэрэй зорилго.

Гурба дахин үлүүлбэ

Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой залуушуулай ниитын малда бардам хурэхэ тэжээл бэлэдхэхэ гэһэн уряае халуунаар дэмжэһэн Хёлгын совхозой үбһэшэд мүнөө үедэ эршэмтэй һайнаар ажаллана. Үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн эндэ таба хоноод лэ сосологдожо байдаг. Малай тэжээл бэлэдхэгшэдэй һүүлшын 5 үдэрэй ажалай дүн һаяхан гаргагдаа.

Н. Баженов, Е. Казарбин гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ, түрүүшын һүүринүүдые эзэлээ. Улаан-Үдын хүдөө ажахын техникумэй студент Николай Баженовые нютагай залуушуул звеное даагшаар һунгаһан юм. Сасуутанайнгаа найдабариие Николай гүйсэд харюулжа шадаа. Тэрэнэй даадаг звеногой гэшүүд 600 центнер үбһэ сомохо түсэбтэй һаа, 700 центнер эрхим шанартай үбһэ бэлэдхээд байна. Тэдэнэр түсэбһөө гадуур 200 центнер үбһэ хуряажа һүрилхөөр шиидээ.

Залуу үбһэшэд Владимир, Георгий, Михаил Перевалотан, Михаил Новиков гэгшэд шударгы ажалаараа нүхэдэйнгөө дунда суурхана.

Гахайн фермые даагша Е. Казарбин комсомол-залуушуулай нүгөөдэ звеное хүтэлбэрилдэг юм. Гол түлэб залуу гахайшадһаа энэ звено бүридүүлэгдэһэн байгаа. Тэдэнэр гол ажалайнгаа хажуугаар үдэр бүри 3—4 часай туршада сабшалан дээрэ хүдэлнэ. Гахайшад бултадаа ниитын малда элбэг тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тус звено 240 центнер үбһэ һүрилхэ даабаритай байбал, мүнөө 700 центнер эрхим шанартай үбһэ бэлэдхээд байна. Иигэжэ тэдэнэр түсэбтэ даабарияа 3 дахин үлүүлэн дүүргээ.

В. БОРИСОВ.

...СПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ТЭЖЭЭЛ ...ЭЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ 1971 ОНОЙ АВГУСТЫН 31-нэй МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Үбһэ, зелёнкын сабшаг лаһаниинь	Һүрилэгдэһэн үбһэн, зелёнко	Үбһэнэй гурил	Сенаж	Силос	Набшаһата тэжээл (1970 онтой жэшэхэдэ)
...жанай	29	19	—	5	65	123
...тын	75	28	—	—	—	—
...үрэй	63	52	79	81	31	108
...	64	36	38	4	14	79
...тын	40	14	60	—	26	73
...райн	65	52	26	76	52	291
...линай	71	54	6	167	73	97
...скын	66	48	77	60	63	—
...тын	81	54	93	72	67	362
...хаанай	40	26	—	17	55	—
...	79	86	36	18	23	111
...-Шэбэрэй	54	39	99	48	43	122
...	72	52	—	—	—	—
...йкалиин	49	41	—	64	—	—
...-Байгалай	30	33	—	—	—	—
...тын	46	35	90	11	19	12
...эй	67	49	107	—	57	86
...н-Үдын	37	29	22	54	42	237
...	45	30	26	169	29	385
...ублика ...дөө	56	40	65	46	39	124

Энэ зураг дээрэ Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой үнинэй хонишон Дмитрий Григорьевич Лемешевые харанат. Байгша ондо тэрэнэй отарын хүдэлмэришэд түрүүшынхеэ хурьгалһан 100 хонин бүриһөө 86 хурьга түлжүүлжэ, хонинһоо 4 килограмм 260 грамм ноохо хайшалһан байна. Мүнөө тэдэнэр искусственна үрэжүүлгэдэ һайнаар бэлдэжэ байнхай.

О. БЕРЕЗКОВОЙ фото.

ХУРЯАЛГАДА— ОНСО АНХАРАЛ

РЕГАР. (Таджигай ССР). Регарска районой колхоз болон совхозууд урдынхиһаа холо эртэ хлопок хуряажа эхилбэ. Эндэхи ажахынууд түрүүлэн 159-Ф, ТАШ-2 сортын хлопок хуряана. Районой хлопогшод энэ жэлдэ Эхэ орондоо 37 мянган тонно хлопок тушааха уялга абанхай. Энэнь нёдондонойхиһоо 800 тонноор ехэ болоно.

Вахшска, Яванска, Кулябска талануудай таряашад хлопок хуряалгые эмхитэй һайнаар үнгэргэнэ. Хлопок тушаан абадаг пунктнуудта түрүүшын хэдэн арбаад мянган тонно «сагаан алтан» тушаагдаад байна.

* * *

БАРНАУЛ. Алтайн хизаарай таряашад 2 миллион гектарай ургаса хуряаба. Ключевскэ, Смоленскэ, Угловско болон бусад районуудай ажахынууд таряа хуряалгые хурдан түргэнөөр үнгэргэнэ.

Сагай уларилай хэды таарамжагүй байбашье һаань, эндэхи механизаторнууд машина, техникээ шадамар һайнаар ашаглажа, ажал хүдэлмэреэ оншотойгоор эмхидхэнэ.

«Түрүүшүүлһээ жэшээ абажа, бултадаа һайнаар хүдэлхэ» гэһэн уряа доро хизаарай механизаторнууд ажаллана. Ургаса хуряалгые амжалтатай дүүргэхэ талаар дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хизаарай хэдэн зуугаад комбайнернууд шалгарна.

* * *

ДОНЕЦК. Володарска районой бүхы ажахынууд кукурузаяа хуряажа эхилбэ. Районой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд таригдаһан бүхы кукурузаяа ажалай 17 үдэрэй туршада хуряажа дүүргэхэ зорилготой.

Новоазовско, Константиновска болон бусад районуудай колхоз, совхозууд кукуруза хуряажа захаланхай. Кукуруза хуряалгын хүдэлмэридэ таряа хададаг 300 комбайн, бусад техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэ.

* * *

БРЕСТ. Эндэхи ажахынууд шэнэ ургасын хартаабха хуряажа захалаа. Байгша ондо хамта дээрээ 70 мянга шахуу гектарай хартаабха хуряагдаха юм. Ивановска районой «40 лет Октября» колхозой Социалис Ажалай Герой П. Пальто гэгшын хүтэлбэрилдэг звеногой гэшүүд гектар бүриһөө 180 центнер хартаабха абана.

Лунинецкэ районой «Новое Полесье» колхозой хартаабхашад гектар бүриһөө 260 центнер ургаса хуряана.

Областиин ажахынууд Эхэ ороңдоо түрүүшын хэдэн зуугаад тонно хартаабха тушааба.

* * *

ПРЖЕВАЛЬСК. (Киргизэй ССР). Тюпскэ районой «Маяк» совхозой эрхим механизатор А. Мустаевай комбайные арбадахи улаан одон шэмэглэбэ. Таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо суута механизатор 10 мянган центнер таряа суглуулаа. Өөрынгөө түрэл ажахыда ургаса хуряалгые амжалтатай дүүргээд, А. Мустаев мүнөө хүршэ ажахынгаа механизаторнуудта туһалжа байна.

Республикын Иссык-Кульска областиин таряашад баян ургаса ургуулаа. Таряалангай зарим участогай гектар бүриһөө 45—55 центнер шэниисэ абтана.

(ТАСС).

ТАСС ШЭНЭ ҺОНИН

Студентнэрэй уласхоорондын зунай V курс тараба

Дэлхэйн 65 ороной студентнэрэй национальна эмхинүүдэй түлөөлэгшэд СССР-тэ зарлагдаһан студентнэрэй уласхоорондын зунай V курсын программаар һүүлшынгээ хэшээлые сентябриин 1-дэ үнгэргөө. Дэлхэйн табан түбиин эдир түлөөлэгшэд августын 20-һоо «Научно-техническэ революци, студентнэр ба общество» гэһэн темэтэй хэшээлнүүдтэ ябаһан байна. СССР-эй Студентнэрэй соведэй үнгэргэдэг уласхоорондын курсын заншалта табадахи уулзалга иимэ асуудалтайгаар үнгэроө. Уулзалгада хабаадагшад тараха үдэрөө Улаан талмай дээрэ ерэжэ, В. И. Ленинэй дурасхаалые хүндэлһэн ёһолол хэбэ.

Мавзолейн хаяада баглаа сэсэгүүдые табяа.

(ТАСС).

Хитадай засагаархидай арсалта

ПЕКИН. сентябриин 1. (ТАСС). Милитарис Японой бута сохигдоһон ойн сентябриин 3-да гүйсэхэеэ байһантайнь дашарамдуулан, Хитадай газар дээрэ дайлалдан наһа бараһан совет сэрэгшэдэй хүшөөнүүдтэ баглаа сэсэгүүдые табиха зорилгоор Харбин, Шэньян, Люйщунь (Порт-Артур), Дальний, Маньчжур, Ухань городуудта ошохо зүбшөөл үгэхыень КНР-тэ байдаг СССР-эй посольство августын 25-да Хитадай засагаархидта хандаһан байгаа.

Гэхэ зуура, гансахан Ухань хото ошохо зүбшөөл СССР-эй посольствын хүдэлмэрилэгшэдтэ, посольствын дэргэдэхи сэрэгэй атташегэй хүдэлмэрилэгшэдтэ үгэһэн, харин япон булимтарагшадһаа Хитадай зүүн-хойто нютагуудые сүлөөлхын түлөө гол байлдаануудай болоһон, хитад арадай бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө, дэлхэй дээрэ амгалан байдал һэргээхын түлөө тэмсэжэ, олохон совет сэрэгшэдэй амин наһаяа алдаһан бусад городуудта ошохо зүбшөөл үгөөгүй байна.

ЖАРГАЛАНТЫН ҮРГЭН ТАЛАДА

...аймагай Анаагай совхо...дохи отделениин хүдэлмэ...ын наашын үзэгдөөгүй, ...жэлэй асарһан бэрхэшээл...харингүй, үбһэ ху...а эдэбхитэйгээр ороо һэн. ...дэ үбһэшэдэй дүрбэн звено...гдэнхэй. Тэдэнэй дунд... Павел Иннокентьевич Пла...н хүтэлбэрилдэг звено со... мүрысөөндэ шалгаржа, ...дирекциин ба парткомой ...хан хүртэбэ.

...лантын үргэн тала зэн...уун наран толгой дээрэ... шаража, ажаллахада ... гэхээр бэшэ. Харин ...най звеногойхид амаржа һууха забда сүлөөгүй, энэ сэлмэг нарата үдэрые һамбаашалан, ажаллажал мэдэнэ.

Павел Иннокентьевичэй звено тэжээл бэлдэхэ хүдэлмэридөө оньһон техникын хүсые хэрэглэнэ. Энэ звено «Беларусь» түхэлэй хоёр трактортай. Павел Иннокентьевич өөрөө тракторайнгаа хойно тармуур шэрээд, хараһаар байтарнай, ехэ хабтагай талмайн үбһэ тармаба.

Виктор Пластинин Дамба Доржиев хоёр трактораар тармагдаһан үбһые бухалнууд болгохоор хашажа үгэнэ. Харин Александр Машанов тракторайнгаа урда тодхоһон абарга ехэ һабараар бухалнуудые саб байса үргэлөөд, саашань абаашана. Александрын асарһан лэ бухалнуудые шамбай хүдэр бэетэй аха дүү Герасим, Емельян Сергеевүүд асалжа мэдэнэ. Хоёр үдэрэй туршада тус бүридөө 70—80 центнерэй хоёр томо һүри эндэ зэргэлэн бодобо.

— Һаяын үдэрнүүдтэ тэнгэри сэлмэжэ, унаһан малгайгаа абаха сүлөөмнай байгаагүй. Үглөөдэр эндэһээ хобхоржо, зелёнко хуряахаяа гарахамнайл даа,— гэжэ Дамба Доржиев хөөрэнэ. Пластининай звеногой хүдэлмэришэд богони болзорой туршада 900 центнер һайн шанарай үбһэ соможо тушааба. Иимэ амжалта бүхы совхоз дотор туйлагдаагүй байһаар. Пластининай звеногойхид ажал хүдэлмэреэ һайнаар эмхидхэһэнэйнгээ ашаар иимэ дүн туйлаа бшуу. Коммунист, үнинэй механизатор, звеное даагша П. И. Пластинин хөөрэлдэхэ үедөө иигэжэ тэмдэглээ һэн: «Үбһэ хуряалгын ажалда оньһожоруулагдамал томо томо звенонуудые эмхидхэбэл, зүйтэй гэжэ тоологшоб. Трактор машинагүй, үсөөхэн хүнһөө бүридэһэн звенонууд ехэ юумэ хэжэ шадахагүйл даа». Энэ ажаглалтадань анхарал хандуулмаар гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, нүхэр Пластининай звеногой туйлаһан амжалта тэрэниие гэршэлнэ.

С. ОЧИРОВ, манай корр.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө

Хүдөө ажахын үйлэдбэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха

Коммунизмын материально-техническэ үндэhэ hуури табижа байhан үе сагта хүдөө ажахын үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулжа, тэрэнэй ашаг үрэ дээшэлүүлхэ гээшэ эгээн шухала хэрэг мүн. Энэ асуудалда КПСС-эй XXIII съезд, тэрээнhээ хойшо болоhон партиин ЦК-гай Пленумүүд, КПСС-эй XXIV съезд ехэ анхарал хандуулhан байна.

Тиигэжэ үнгэрэгшэ табан жэлэй туршада хүдөө ажахые материально-техническэ талаар хангаха тушаа парти, правительствын абаhан ехэ хэмжээнүүдэй ашаар республикын колхоз, совхозуудай үйлэдбэриие оньhожоруулха хүдэлмэри нилээд урагшатайгаар ябуулагдаhан байна. Энэ үедэ колхоз, совхозууднай бүхыдөө (Хойто аймагуудhаа бэшэниинь) электрын элшэ хүсэ промышленностьhаа абадаг болоо. Трактор, автомашинануудые олоор абаhанай, хүдөө ажахын үйлэдбэридэ электрын хүсэ хоёр дахин ехэ хэрэглэдэг болоhоной ашаар газар тариалангай, мал ажалай хүндэ хүдэлмэри үргэлжэдөө оньhожоруулагдажа захалаа.

Энэ үедэ республика дотор хүсэд оньhожоруулагдамал шубуунай фабриканууд ашаглалгада оруулагдаа. Үхэр, гахай шахан таргалуулха томо фермэнүүд байгуулагдажа, тэндэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулагдаа. Мүн hү haалиин томо комплекснууд бүтээгдэжэ, haалишад, малшадай ажал оньhожоруулагдажа, нилээд хүнгэн болоо.

Эдэ бүгэдын ашаар республикын колхоз, совхозуудта үнгэрhэн табан жэлэй туршада ажалай бүтээсэ 15 процент дээшэлhэн байна.

Газар тариалангай, мал ажалай гол хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулхада, хэды ехэ ашаг үрэтэй байhаниинь олон ажахынуудай, фермэнүүдэй жэшээ дээрэ харуулжа болохо. «Птицепром» трестын шубуунай фабриканууд энэ талаар ехэ юумэн хэгдээ. Республикын промышленна предприятинуудай туhаламжаар шубуунай фабрикануудай хүдэлмэри үргэлжэдөө оньhожоруулагдажа байна. Эндэ тахяанууд клеткэнүүд соо байлгагдажа, эдеэниинь оньhон аргаар тараагдажа үгтэнэ, авто-уhалуури тодхогдонхой, байра сэбэрлэжэ, үндэгэ суглуулха хүдэлмэри мүн лэ машинын хүсөөр хэгдэнэ. Тиигэжэ нэгэ шубуушан 8—9 мянган тахяа харууhалха аргатай болоо гэхэ гү, али ажалайнь бүтээсэ хоёр дахинhаа үлүү дээшэлhэн байха юм. Энэ түрүү арга хэрэглэхэдэ, шубууд саг соогоо эдеэлхэ, дуратай сагтаа уhа ууха аргатай боложо, hайнаар үндэгэлнэ. Сотниковой. Улаан-Үдын фабриканууд hүүлэй гурбан жэлдэ иимэ түрүү арга хэрэглэжэ, жэлдээ тахяа бүриhөө 85 үндэгэ олоор абадаг болоо. Үндэгэнэй өөрынь үнэ сэн нилээд доошолжо, гаргашань бага болоhон байна.

Кабанскын аймагай Шергинскэ, Ойморой совхозуудта гахайн хүсэд оньhожоруулагдамал фермэнүүд бии. Тэндэ тэжээл буйлуулха, тэрэниие зөөжэ, гахайнуудта хубаарилжа үгэхэ, гахайнуудые уhалха, байрыень сэбэрлэхэ хүдэлмэри бүхыдөө машинын хүсөөр хэгдэнэ. Энэнь гахайшадай хүдэлмэри хүнгэлхэhөө гадна, малайшье харууhалга, эдеэлүүлгэ hайжаруулна бшуу. Энээнэй ашаар нэгэ хүн олон гахай харууhалдаг болоhон байна.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын Калёновой hү haалиин фермын хүдэлмэри үргэлжэдөө оньhожоруулагданхай. Эндэ үнеэ haаха, мал уhалха, байра сэбэрлэхэ, тэжээл буйлуулха, тэрэниие тараажа үгэхэ хүдэлмэри оньhон аргаар хэгдэнэ. Фермын дэргэдэ hайжаруулагдаhан бэлшээри түхеэрэгдэнхэй. Фермын бүхы хүдэлмэриин оньhожоруулагдаhанай ашаар haалишад хоёр халаанда ажалладаг болонхой. Энэ фермын haалишан бүхэндэ дунда зэргээр 24,8 үнеэн хүртэнэ гэхэ гү, али юрын фермынхидэ орбол, 1,5 дахин олон болоно бшуу. Фермэдэ ажалладаг хүн бүридэ бусад фермынхиhээ 1,3 дахин олон мал хүртэнэ.

Ажахынуудта хониной нооhо хайшалха үргэлжэдөө оньhожоруулагдамал томо пунктнууд түхеэрэгдэжэ байнхай. Тэрэнэй ашаг үрэ ехэтэй байhаниинь эли болонхой. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Знамя Ленина» колхоздо түхеэрэгдэhэн иимэ пунктда артелиин 30 мянга гаран хонид хүдэлмэриин 10—12 үдэртэ хайшалагдажа дүүргэгдэдэг байна.

Республикын колхоз, совхозуудта үргэлжэдөө оньhожоруулагдамал тарянай тоогууд бии. Тэндэ таряа машинаhаа буулгаха, сэбэрлэхэ, хатааха, автомашинада тээхэ, складта оруулха хүдэлмэри оньhон түхеэрэлгэнүүдээр хэгдэдэг болонхой. Тиигэжэ ажал ехэтэй энэ хүдэлмэридэ урдань олон хүн хабаададаг байбал, мүнөө 2-3 дахин үсөөн хүн ажаллана.

Теэд мал ажалай, газар тариалангай үйлэдбэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулха хэрэг мүнөө үеын эрилтые хангажа шаданагүй. Колхоз, совхозуудта техническэ эрдэмтэй олон мэргэжэлтэдэй, механизаторнуудай бии боложо, трактор, автомашина болон электрын хүсөөр хүдэлдэг мотоорнуудай олошороошье haа, ажал ехэтэй хүндэ олон янзын хүдэлмэри бар хүсөөр хэгдэжэ үргэлжэлhөөр.

Хүдөө ажахые үргэлжэдэнь оньhожоруулха асуудал haяхан КПСС-эй обкомой II пленум дээрэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна. Тэндэ элидхэл хэhэн КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Модогоев,. үгэ хэлэhэн хүнүүд энэ шухала хэрэгтэ бии байгаа дутагдалнуудые элишэлжэ, тэрэниие дары усадхаха хэмжээнүүдые дурадхаhан, саашадаа хэхэ хүдэлмэреэ тодорхойлhон байха юм.

Мүнөө үедэ илангаяа мал ажалай хүндэ хүдэлмэри үргэлжэдөө оньhожоруулагдаагүй байhаар. Жэшээнь, үнеэ haаха хүдэлмэри оройдоо 21 процент, haалиин фермэдэ тэжээл малда тараажа үгэхэ ажал миил 18 процент оньhожоруулагданхай. Мүн малай байра сэбэрлэхэ хүдэлмэри оньhожоруулха, авто-уhалуури тодхохо талаар манай колхоз, совхозууд гээгдэжэ ябана. Тэрэшэлэн гахайн, шубуунай фермэнүүдэй ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулга хангалтагүй байhан зандаа.

Гадна овощ ургуулха, хартаабха хуряаха, үбhэ сабшаха, хуряаха, hолоомо суглуулха хүдэлмэринүүд мууса оньhожоруулагданхай.

Эдэ бүгэдэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, Хүдөө ажахын министерствын хүтэлбэрилэгшэд мал ажалай болон газар тариалангай хүдэлмэри үргэлжэдэнь оньhожоруулха, бүтээсэ ехэтэй машина, түхеэрэлгэнүүдые захижа асаруулха, тэрэниие түргэнөөр, hайн шанартайгаар тодхохо хэрэгтэ анхарал хүсэд табинагүй. Мүн барилгын эмхи зургаанууд, ажахынууд шэнэ байра бариха, хуушануудыень шэнэдхэн заhабарилха хүдэлмэриие унжагайруулжа, байрануудые намар орой болоhон хойно бүтээжэ, тэндэ оньhожоруулгын түхеэрэлгэнүүдые тодхохо арга олгоногүй. Олон ушарта тэдэ байранууд проектын ёhоор бүтээгдээгүй гү, али орой проектгүйгөөр баригдаhан байжа, түхеэрэлгэнүүдые тодходог бригадануудай хүдэлмэри haатуулдаг муутай.

Жэшээнь, байгша оной июлиин 1-нэй байдалаар малай 112 байра оньhото түхеэрэлгэнүүдые тодхохоор бэлэн болгогдоhон байха байбал, тэрэнэй оройдоо 36-ниинь бүтээгдэнхэй. Бэшүүрэй аймагта 12 байрын миил хоёрынь, Улаан-Үдын аймагта 14-нэйнь оройдоо 2 байрань бэлэн болоод байнхай. Имэрхүү байдал мүн Прибайкалнин аймагта үзэгдэнэ.

Захааминай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ болон «Победа» колхозуудта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхоздо бүтээгдэhэн байранууд муу шанартай байжа, тэндэ оньhожоруулгын түхеэрэлгэнүүдые тодхохо хүдэлмэри гэдэргэ татагдаа.

Гадна мал ажалай фермэнүүдэй хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулха хэрэг бүришье хангалтагүйгөөр шиидхэгдэнэ. Фермын али нэгэн хүдэлмэринь оньhожоруулагдаашье haа, бэшэнь бар хүсөөр хэгдэнэ. Тиигэжэ экономическа ямаршье ашаг үрэ үгэнэгүй, харин продукциин өөрынь үнэ сэн дээшэлүүлнэ бшуу. Энээниие иимэ тоо, баримтануудаар элишэлжэ үгэе. Республикын колхоз, совхозуудта үнеэдэй 655 байра бии. Тэрэнэй 266 байрань тэжээл буйлуулха цехтэй, 55 байрадань тэжээл тараажа үгэхэ түхеэрэлгэ тодхогдонхой, 191-дэнь шабааhа шэбхэ сэбэрлэхэ түхеэрэлгэ, 71-дэнь үнеэдые оньhон аргаар haаха агрегат, 167 байрадань авто-уhалуури тодхогдоhон байна.

haалиин фермэнүүдые үргэлжэдэнь оньhожоруулха гэхэдэ, haад тойбо татадаг юумэн олон дайралдана. Олохон ажахынууд үбэлдөө үнеэдээ оньhон аргаар haагаад, зунай бэлшээридэ гарахадаа тэрэнээ орхижорхидог байха юм. Тиимэhээ саашадаа haалиин фермын дэргэдэ hайжаруулагдаhан бэлшээритэй болохо тон шухала.

Хүдөө ажахые үргэлжэдэнь оньhожоруулха, фермэнүүдые томодхожо, үйлэдбэреэ промышленна аргаар эрхилхэ талаар шэнэ табан жэлдэ ехэ юумэн хэгдэхээр хараалагданхай. Республика доторнай шубуунай оньhожоруулагдаhан 2 фабрика, жэлдээ 24 мянган толгой шахан таргалуулха хүсэтэй гахайн томо комплекс бүтээгдэхэ байна. Мүн haалиин фермэнүүдэй, мяхалиг үхэрэй хэдэн комплекс бүтээгдэхэ юм.

Ойрын хоёр-гурбан жэлэй туршада республикын колхоз, совхозууд гахайн, шубуунай фермэнүүдэй хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньhожоруулжа дүүргэхэ аргатай. Мүн эдэ жэлнүүдтэ haалиин бүхы фермэнүүдтэ мал уhалха, шэбхэ шабааhа сэбэрлэхэ, гаргаха, тэжээл буйлуулха ажалые оньhожоруулжа, 70 процентдэнь үнеэдые haаха агрегадуудые тодхохо зорилго табигдана. Имагтал энэ хүдэлмэриие гэдэргэ татангүй, байгша онhоо эхилжэ тэрэниие хурда-

ХОНИШОДОЙ hАЙНДЭР

Сэлэнгын аймагай «Эрдэм» колхозой хонишодой hайндэр haяхан болобо. Тэндэ колхозой отарануудые даагшанар, нооhо хайшалагшад, техник-үрэжүүлэгшэд, отделениинүүдые эрхилэгшэд ба ажахын мэргэжэлтэд байлсаа. Хонишодой ажалай дүнгүүд тухай колхозой түрүүлэгшэ Ц. Ц. Дамдинов тобшохон элидхэл хэhэн байна. Ажахын хонишод 1971 ондо түл абаха, нооhо хайшалха түсэбөө амжалтатай бэелүүлээ.

Хонишодой hайндэртэ хабаадалсагшад 1972 оной социалис уялга баталан абаба. Тэдэнэр ерэхэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга түлжүүлхэ, хурьгадай шэгнүүрые 22 килограмм болгожо, ондоо отарада тушааха зорилго урдаа табинхай.

Ажал хүдэлмэридөө hайн амжалта туйлаhан хонишодто Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа. hайндэрэй түгэсхэлдэ Улаан-Үдэ станциин локомотивна депогой агитбригадын гэшүүд hонирхолтой концерт харуулба.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1971 оной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн хонишод Дабажап Будацыренович Хандажапов, Цыбикжид Чагдуровна Мансарунова. Нооhо хайшалалгада эрхимлэhэн Галина Цыренжаповна Очирова. Колхозой түрүүлэгшэ Ц. Ц. Дамдинов нэгэдэхи отделениин парторганизациин секретарь К. К. Жигжитовтэ дамжуулгын Улаан туг барюулжа байна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Ханын газетэдэ— анхарал

ХАРАЛГА ЮУ ЭЛИРҮҮЛЭЭБ?

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд партийна хэблэлэй, телевидени болон радиогой хүдэлмэридэ горитой анхарал хандуулhан байна.

« Партийна организацинууд олониитэдэ мэдээсэдэг, пропагандалдаг хэрэгсэлнүүдые шадамараар хэрэглэхэ, тэдэнэй хүдэлмэриин нүлөө ехэтэй, түргөөр мэдээсэдэг байха тухай, журналистнууд болон пропагандистнуудай политическэ болбосорол, шадабари дээшэлүүлхэ тухай анхарха ёhотой», — гээд съездын резолюци соо хэлэгдэнэ. Партиин энэ заабаринь гансал олон тиражаар гарадаг республикын, аймагай газетэнүүдтэ бэшэ, мүн ханын газетэ, дайшалхы хуудаhан гэхэ мэтэ партийна ойлгууламжын хүдэлмэриин хэрэгсэлнүүдтэ хамаатай.

Республикымнай промышленна предприятинууд, барилгын организацинууд, хэлхэ холбооной эмхи зургаануудта хэдэн зуугаад ханын газетэнүүд гаргагдана. Тэдэ газетэнүүдэй редколлеги олон тоото рабкорнуудай туhаламжаар үйлэдбэриин, ажабайдалай дутуу дунданууды шүүмжэлэн, туйлагдаhан амжалтануудые тодоор харуулдаг. Иигэжэ үнэхөөрөө hайнаар хүдэлжэ, коллективэйнгээ ажал, ажабайдал наринаар шэнжэлэн харуулдаг, партийна, профсоюзай организацинуудта бодотоор туhалдаг газетэнүүд олон. Мүн хайша хэрэгээр, ёhын тэдыдэ, ямаршье удхагүй юумэ гаргаа болоод үнгэрдэгшье редколлегинүүд үшөөл бии.

haяхан КПСС-эй Советскэ райком промышленна предприятинууд, барилгын организацинууд болон хэлхээ холбооной эмхи зургаануудай ханын газетэнүүдэй харалга үнгэргэбэ. Энэ хэрэгтэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй болон телевидени ба радио-дамжуулгын комитедэй журналистнууд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Удаань удхынгаа, гоёон шэмэглэлгынгээ талаар hайч сэгнэлтэ абаhан газетэнүүдэй выставкэ эмхидхэгдэжэ, ханын газетын редакторнуудай семинар үнгэргэгдөө. Эндэ сугларагшадай анхаралда «Правда Бурятии» газетын хүдэлмэрилэгшэ Л. Неретина «КПСС-эй XXIV съездын батлан абаhан шиидхэбэринүүдэй хараагаар ханын газетэнүүдэй бэелүүлхэ зорилго» гэhэн элидхэл хэбэ. Тэрэнэй hүүлээр КПСС-эй Советскэ райкомой агитаци, пропагандын таhагые даагша Ю. Батуев партиин райкомой бюрогой шиидхэбэреэр ямар газетэнүүд ямар сэгнэлтэдэ хүртөөб гэжэ сугларагшадта дуулгаба.

КПСС-эй райкомой эмхидхэhэн нарин шалгалтаар, райкомой бюрогой шиидхэбэреэр Улаан-Үдын шэлэй заводой партийна организациин «Стекольщик», судна бүтээлгын заводой «Маяк», «Байгал» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй «Швейник» газетэнүүд эрхим сэгнэлтэдэ хүртэбэ. Эдэ газетэнүүдэй редколлегинүүд КПСС-эй райкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдажа, редакторнуудтань профсоюзай комитедэй зүгhөө үнэтэ шангууд барюулагдаа.

Юун дээрэhээ имагтал эдэ газетэнүүд олоной дундаhаа шалгаржа, магтаалда хүртөө гээшэб?

Эндэ нэн түрүүн тус предприятинуудай партийна комитедүүдэй ханын газетэ гаргалгада онсо анхарал хандуулhанhаа болоно гэбэл алдуугүй. Ханын газетын редакторнуудаар дээдэ, тусхай дунда эрдэмтэй, харюусалгатай бэрхэ коммунистнууд томилогдоно ха юм. Жэшээлэн хэлэбэл, «Стекольщик» газетын редактораар шэлэй заводой түсэблэлгын таhагай начальник, коммунист Афанасий Трофимович Мурзиненко, «Маяк» газетын редактораар судна бүтээлгын заводой партийна бюрогой гэшүүн, инженер-конструктор Лев Иванович Одинцов, «Швейник» газетын редактораар «Байгал» нэгэдэлэй үйлэдбэриин таhагай начальник, коммунист Надежда Степановна Клюева гэгшэд хүдэлнэ.

— Ханын газетэ хадаа үзэл сурталай ба хүмүүжүүлгын ехэ үүргэ дүүргэнэ гээшэ. Тиимэhээ тэдэнэй редколлегидэ эрдэмтэйшье, харюусалга ехэтэйшье хүнүүдые hунгаха шухала,— гээд судна бүтээлгын заводой партбюрогой секретарь Евгения Николаевна Корягина энээн тухай хэлээ hэн.

«Газетэ гээшэ хамтын агитатор, пропагандист байхаhаа гадна, мүн хамтын эмхидхэгшэ болоно», — гэжэ В. И. Ленин хэлэhэн юм. В. И. Ленинэй тодорхойлhон энэ үүргые «Стекольщик», «Маяк», «Швейник» болон бусад олохон газетэнүүд гүйсэд дүүргэнэ гэжэ тэмдэглэмээр. Жэшээнь, «Стекольщик» газетые абаад үзэе. Энэ газетэ hара бүхэндэ нэгэ дахин гаргагдана. Тиихэдээ коллективэйнгээ ажабайдал, үйлэдбэриингөө хэрэгүүдые тодоор харуулдаг. Эндэ цехүүдhээ, бригадануудhаа эльгээгдэhэн тобшо мэдээнүүд, үйлэдбэри дээрэhээ хэгдэhэн репортажнууд, ажалай түрүүшүүл тухай зурагалнууд гэхэ мэтэ элдэб олон материалнууд гарадаг.

Энэ жэлэй түрүүшын номерто «Түсэб — заводой хуулита гуримь» гэhэн түрүү бэшэг газетын хуудаhанда толилогдоо hэн. Заводой коллективэй 1970 ониие хэр дүүргэhыень, мүн 1971 ондо ямар зорилгонууд коллективэй урда табигдажа байhан тухай тэрээн соо хэлэгдэнэ. Гансашье статьянууд бэшэ, мүн hонирхолтой тоо, баримтануудые газетэ харуулдаг. Жэшээнь, «Коллективэй гэшүүн бүхэн өөр өөрынгөө ажалай бүтээсэ нэгэл процентээр дээшэлүүлээ hаань, завод 165 мянган дүрбэлжэн метр шэл үлүү гаргаха гэхэ гү, али 155 мянган түхэриг алмаха» гэhэн hонирхолтой жэшээ газетын хуудаhанда бии.

«Стекольщик» газетэ коллективэйнгээ ажабайдалда болоhон ехэ, багашье үйлэ хэрэгүүдые алдадаггүй. Али нэгэн бригада, цех түсэбөө дүүргэнэ гү, заводой спортсменүүд шэнэ илалта туйлана гү, али коллективэйнь гэшүүд, залуу хүбүүд сэрэгэй албанда абтана гү — булта газетын хуудаhанда гарадаг.

Оёдолой нэгэдэлэй ханын газетын редколлеги мүн лэ хүмүүжүүлхы горитой хүдэлмэри ябуулна. Эндэ бүхы коллективэйнь «Швейник» газетэhээ гадна, «Комсомолец», «Спартаковец», «Голос глухих» гэхэ мэтэ үшөө олон газетэ гаргагдадаг юм. Тэдэ бүхы газетэнүүдэй редколлегинүүдые «Швейнигэй» редколлеги залан ударидажа, туhатай зүбшэл заабаринуудые үгэжэ байдаг. Эндэ «Швейник» газетын редактор, инженер, коммунист Надежда Клюевагай шадабари, оролдолгые илангаяа тэмдэглэмээр.

Гэхэтэй хамта, ханын газетэдэ ёhотой партийна анхарал хандуулаагүй организацинууд район дотор үшөөл олон бии байhаар. Жэшээнь, республикын томо заводуудай нэгэн болохо «Электромашина» завод абаад харая. Эндэ гансал электромеханическа цехтэ ханын газетэ hайнаар гаргагдадаг. Тэрэ цехэй «Электродвигатель» газетын хуудаhанууд дээрэ цехэйнь коллективэй ажабайдал тодо хурсаар харуулагдаhан байдаг юм. Мүн гоёон шэмэглэhэнииньшье яhала hайн.

Теэд ондоо цехүүдтэнь иимэ hайн газетэнүүдэй гаргагдадаггүй байhаниинь гэмшэлтэй. Хаа-яа гаргагдаа болоhон газетэнүүдынь муухайгаар бэшэгдэнхэй, удхынгаашье талаар тулюурханууд. Теэд заводой партбюрошье, тэрэнэй секретарь З. Сучковшье энэ хэрэгтэ hаналаа үшөөл табяагүй байhаар. Үнгэрэгшэ жэлэй декабрь hарада заводой партбюро цехүүдэй ханын газетэнүүдэй харалга-конкурс үнгэргэхэ, шалгарагшадтань шагнал барюулха хэмжээ хараалhан юм. Теэд конкурс мүнөөшье хүрэтэр болоогүй, партбюрогой шиидхэбэри саарhан дээрээ хооhоор лэ үлэшоо. Редколлегиин туhаламжада партбюрогой хэhэн гансал hайн юумэнь юуб гэхэдэ, «Рабоче-крестьянский корреспондент» гэжэ журнал захиhан байна. Теэд энээгээр бүхы хэрэг бүтээхэ аал?

Бүришье тулюур байдалда республикын типографиин ханын газетэ орошонхой. Эндэхи партбюрогой секретарь нүхэр Н. С. Шульга газетын хүдэлмэридэ hаналаа оройдоо

«МЯНГАТАН» ОЛОШОРНО

«Забайкальский» совхозой ан үсхэбэрилэгшэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, норкын 57 мянган, халтар хара үнэгэнэй 5,5 мянган арhа гүрэндэ тушаахабди гэhэн уялга абаа бэлэй. Тэдэнэр норкын 53 мянган, үнэгэнэй 5.148 арhа гүрэндэ худалдаха түсэбтэй hэн.

1970 ондо норкын 720 гүлгэ тэжээхэ даабаритай hаа, 1000 гүлгэ түлжүүлhэн «мянгатан» Г. Г. Рахвалова, В. С. Цыреторова гэгшэд 1971 ондо социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ талаар эдэбхи үүсхэл гаргаhан юм. Ан үсхэбэрилэгшэд туд бүридөө норкын 950 — 1000 гүлгэ түлжүүлхэбди гэжэ үгөө үгэhэн байна. Совхозой бүхы коллектив энэ үүсхэлые халуунаар дэмжэжэ, абаhан уялгаяа дахин хаража үзэбэ. Хүдэлмэрилэгшэ бүхэн халтар хара үнэгэнэй 310 гүлгэ абажа түлжүүлхэ түсэбтэй байбал, 350 гүлгэ түлжүүлхээр шиидээ hэн. Иигэжэ бригада, фермэ бүхэнэй дунда социалис мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрhэн байна.

Ангуудые ороондо оруулха, гүлгэлүүлхэ хүдэлмэридэ шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрhөө бэлэдхэжэ эхилhэн байгаа. Зоотехническэ заабари наринаар сахижа, тогтоогдоhон саг болзор соонь энэ хүдэлмэри дүүргээ. Ангуудаашье гуримтай hайнаар гүлгэлүүлээ. Харюусалгаяа hайн ойлгоhон хүнүүд эртэ үглөөнhөө үдэшэ орой болотор фермэ дээрэhээ гаража ошодоггүй hэн. Ан үсхэбэрилэгшэдэй оролдосо хэшээл ашаяа харюулаа.

Мүнөө үедэ тус совхоздо норкын 63 мянган, үнэгэнэй 5800 гүлгэн түлжүүлэгдэжэ, томо боложо байна. Ан үсхэбэрилэгшэдэй хүн бүхэндэ абажа үзэхэ болоо hаа, туд бүридэнь дунда зэргээр норкын 875, үнэгэнэй 340 гүлгэн хүртэнэ.

Түсэбhөө гадуур 10 мянган норко, 700 үнэгэн эндэ бии гэжэ тоологдодог. Бүхы найман бригада түсэб болон уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Норко үсхэбэрилэгшэдэй нэгэдэхи бригада (бригадирынь Р. М. Арепьева) бусадhаа түрүүлжэ ябана. 6080 норко үсхэбэрилхэ даабаритай hаа, мүнөө 7900 норко эндэ үсхэбэрилэгдэнэ. Наймадахи бригадын коллектив (бригадирынь В. В. Осипов) социалис мүрысөөндэ хоёрдохи hуури эзэлээ.

«Мянгатанай» тоо нилээд олошороо. Жэлэй эхиндэ тэдэнэр оройдоо хоёр хүн байбал, мүнөө 15 хүн болоо. Жэшээлхэдэ, Г. Г. Раквалова 1022 гүлгэ, Е. И. Орлова — 1019, А. Ф. Брянская — 1011, Л. И. Кондакова —1008, С. И. Малых — 999, М. А. Григорьева — 993, В .В. Грудинина — 975, Т. И. Зоркальцева— 966, Е. А. Ефремова—956, А. Г. Баландина — 952, Л. Г. Тетерина— 951, В. С. Цыреторова 947 гүлгэ абажа, мүнөө тэдэнээ түлжүүлжэ, томо болгожо байнхай.

Мүн үнэгэ үсхэбэрилэгшэдэй бригадануудшье амжалта туйлан ажаллана. Эндэхи хоёр бригада түсэб болон уялгаяа үлүүлэн дүүргээ. Хоёрдохи бригадын коллектив (бригадирынь Т. П. Баженова) нэгэдэхи hуурида гаранхай. Түрүү үнэгэшэд 320 гүлгэ түлжүүлхэ түсэбтэй hаа, тус бүридөө 340 — 350 гүлгэ түлжүүлнэ. У. Г. Думнова, Н. Ф. Собокоренкова, В. А. Михайлова, Ф. Д. Борисова, Н. К. Копылова болон бусад тэдэнэрэй тоодо оролсоно.

Юhэдэхи табан жэлэй түрүүшын оной даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ тушаа эдэбхи үүсхэл совхозой ан үсхэбэрилэгшэдэй ажалай амжалтын түлхюур боложо үгэhэн байна. Мүнөө совхозой хүдэлмэришэд гүлгэн бүхэнөө гарза гайда оруулангүй томо болгохын, ангуудаа тобир тарган байлгажа, эрхим шанартай арhа гүрэндэ тушаахын хойноhоо эрмэлзэн, эсэшэ сусашагүйгөөр ажалланад.

Э. РАНЖУРОВ,
«Забайкальский» гэжэ ангай совхозой партийна организациин секретарь.

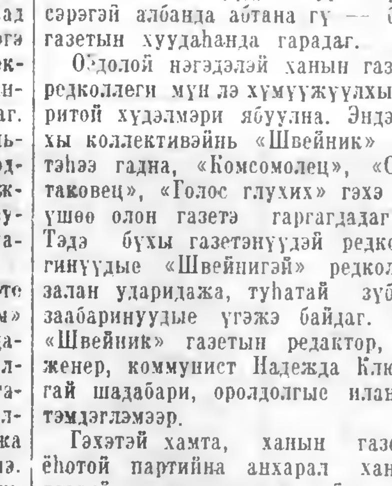

МИХАИЛ НИКОЛАЕВИЧ РАНДИН —УЛААН-ҮДЫН СУДНА БҮТЭЭЛГЫН ЗАВОДОЙ ЭРХИМ ТОКАРЬ, МҮНӨӨ ДҮРБЭДЭХИ КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБӨӨР АЖАЛЛАНА. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** М. Н. РАНДИН.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

ЗЭДЫН АЙМАГ[Т]

ТҮРҮҮШЫН 1200 ТОН[Н]

Хайшаашье харахада, ногоорон нэмжыhэн тэжээлэй ургамалнуудай поли дээрэ трактор, машинануудай хүнхинөөн замханагүй. Ториин совхозой дүрбэдэхи отделениин механизаторнууд Д. А. Воронин, С. Д. Чимитов, И. А. Татарников гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг агрегадууд обёостой холижо таригдаhан горох сабшажа, Хотогорой haалиин гүүртэдэ абаашажа, силос болгон дарадаг юм.

Залуу комсомол басагадай хубита эндэ яhала бии. Автомашина-

УЛААН ТУГ БАРЮУЛАГД[АА]

haяхан Ториин совхоздо үбhэ хуряалгын ябасын ажалай дүн согсологдобо. Үнгэрhэн арбан хоногой туршада Пётр Кузьмич Ермолаевай даадаг звеногой үбhэшэд 135 гектар сабшалангай ногоо сабшажа, 660 центнер үбhэ hүрилэд, түрүү hуури эзэлhэн

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭ—БҮГЭДЫН ХЭРЭГ

БАГШАНАРАЙ ЗУБЛӨӨНҺӨӨ

Һуралсалай шэнэ жэлэй гол зорилгонуудые зүбшэн хэлсэхын, багшанарай эрхим түрүү дүй дүршэл онол шадабари халан абаха, һургуулинуудтахи һуралсал-хүмүүжүүлгын бүхы бэрхэшээл, дутагдалнуудые дабан гараха тухай хамта бодожо үзэхын тулада багшанарай августын заншалта зүблөөн болодог гээшэ.

Саяхан иимэ зүблөөн Мухар-Шэбэртэ үнгэргэгдэжэ, эндэ аймагай багшанарһаа гадна, колхоз, совхозуудай, промышленна предприяти, эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарь, хүдөөгэй Соведүүдэй түрүүлэгшэнэр, худалдаа наймаа, соёл культурын, медицинын хүдэлмэрилэгшэд уригдаа. Багшанарай ехэ хуралдаанай эхилхын урда тээ наймадахи табан жэлэй түсэбөөр һурагшадые коммунис үзэлээр хүмүүжүүлхэ ба һургаха талаар амжалта туйлаһанайнгаа түлөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1971 оной июлиин Указаар Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэһэн, Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин һуралсалай талые даагша Б. Ц. Цыреновтэй уулзажа, һуралсалай шэнэ жэлэй зорилгонууд тушаа хэдэн үгэ хэлэхыень гуйбабди. Бальжинима Цыренович манай хүсэлтэдэ нэгэ заа бодолгото болоһоной һүүлдэ иигэжэ харюусаба:

— Манай орон дотор арадай һуралсал, эрдэм ухаа, искусствын хүгжэлтэдэ аргагүй ехэ анхарал хандуулагдадагынь бүгэдэндэ мэдээжэ, — гээд тэрэ хөөрэбэ. — Түрүүшын табан жэлнүүдэй турша соо гэхэ гү, али 1930 ондо бүгэдэ нийтын эхин шатын, удаань 1949 ондо долоон классай, һүүлээрнь 1958 ондо бүгэдэ нийтын найман классай уялгата һуралсал бэелүүлэгдээ. 1970 оной дүүрэхэ гэхэдэ ургажа ябаа залуу үетэниие бүхэлэб бүгэдэ нийтын дунда эрдэмтэй болгохо гэһэн зорилго табигдаа. Энэ жэлэй урда тээ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд хэрэгжүүлэн табигдаа һэн. Мүнөө бүгэдэ нийтын дунда һуралсалда оролсуулан дүүргэхэ гэһэн политическэ ба социальна ехэ удха шанартай зорилго шэнэ табан жэл соо бэелүүлэгдэхэнь. Ушар иимэһээ байһан һуралсалай шэнэ жэлдэ КПСС-эй XXIV съездын баталһан асари ехэ программа бэелүүлжэ захалхамнай гээшэ. Манай һурагшадые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ, һуралсалайнгаа шанарые эрид дээшэлүүлхэ, ургажа ябаа залуу үетэниие ажабайдалай үргэн замда гаргажа, эхэ оронойнгоо аша туһатай ажалда бэлдэхэ гэһэн дайшалхы зорилгонууд бидэ багшанарай урда табигдана. Хүндэтэй ба харюусалгатай энэ үүргэеэ нэрэтэй солотой бэелүүлхын тулада багша бүхэн, һургуули, хүмүүжүүлгын эмхи зургаан «Багша хадаа хүмүүжүүлэгшын гол үүргэ дүүргэгшэ мүн» гэһэн В. И. Ленинэй захяа сахижа, ажалайнгаа хүтэлбэрилгэ болгохо ёһотой.

Ургажа ябаа залуу үетэниие һургуулида һургаха, коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ нангин хэрэгтэ бүхы наһаяа зорюулһан орденто багша Бальжинима Цыреновичэй һанал бодол багшанарай августын заншалта хуралдаанай гол темэнь болоһон байна. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, һуралсалай шэнэ жэлдэ үхибүүдые һурган хүмүүжүүлхэ хэрэг саашадань һайжаруулха, бүгэдэ нийтын дунда һуралсалда оролгые бүхыдэнь дүүргэхэ гэһэн КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан асари ехэ программые совет һургуули бэелүүлжэ эхилхэнь шуу.

Зүблөөн дээрэ «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин ёһоор, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанар ба тэрэниие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» партиин райкомой нэгэдэхи секретарь Г. М. Коневой, «Партиин XXIV съездын шиидхэбэриин ёһоор, һургуулиин комсомолой болон пионерскэ организацинуудай зорилгонууд» гэһэн ВЛКСМ-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Ю. Ш. Парпаевай элидхэлнүүд зүбшэн хэлсэгдэв.

Съездын хараалһан асари ехэ программа бодотоор бэелүүлжэ шадаха арга боломжо, дүй дүршэл, материальна үндэһэн манай һургуулинуудта хүсэд байгуулагданхай. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада колхоз, совхозуудаймнай хүсөөр 1720 һурагшадые һургаха дунда һургуулинуудай найман байшан баригдажа, ашаглалгада үгтөө. Һургуулинуудта жэл бүри дунда зэргээр 700 гаран һурагшад һуража, эрдэм бэлиг шудална, коммунизмын үедэ ажаһууха, ажаллахаар бэеэ бэлдэнэ. Һуралсалай үнгэрэгшэ жэлдэ аймагай арадай гэгээрэлдэ 1798 мянган түхэриг гаргашалагдаа. Тиихэдэ 300-гаад үхибүүд интернадта байжа, гүрэнэй тэдхэмжэ дээрэ һурана. Мүн эды тооной һурагшад хамтын байрада байдаг. Тэдэндэ нийтын эдеэ хоол бэлдэгдэдэг. Аймагай бүхы һургуулинуудта 400-гаад багшанар ажаллана. Тэдэнэй 163-ниинь дээдэ эрдэмтэй, 146-ниинь тусхай дунда һургуулитай, багшалалгын баян дүршэлтэй хүнүүд. РСФСР-эй ба Буряадай АССР-эй габьяата багша гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн 15, «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн значогоор шагнагдаһан 28 багшанар ажаллана. 23 багшанар ажалһаа һамшангүйгөөр дээдэ һургуулинуудта һуралсажа, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлнэ. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилхын урдахана аймагай багшанарай коллективтэ 36 залуу багшанар нэмэбэ.

Үдэр бүриин бэрхэшээлнүүдые дабан, һуралсал-хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэридэ амжалта туйладаг багшанарай тоо жэл бүри олошорно. Нэгэшье һурагшые хоёрдохи жэлдэнь класстаа һуулгадаггүй П. Бухольцева, А. Буркова, Е. Веретенников, Б. Цыренов, Б. Дашанамжилов, А. Филатова болон бусад багшанар тушаа һайн һайхан үгэнүүд эндэ хэлэгдээ. Тэдэнэй дүй дүршэл үндэр сэгнэгдээ. Залуу үетэниие эрдэм номдо һургаха, коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ Мухар-Шэбэрэй, Хушуун-Үзүүрэй, Суулгын дунда, Нарһатын, Хуушан-Заганай эхин һургуулинууд һайн үрэ дүн туйлаа гээд конференци дээрэ тэмдэглэгдээ. Жэшээнь, Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулида ажалладаг бүхы багшанарай олонхидынь нэгэшье һурагшые һуулгангүй, нүгөөдэ класста оруулаа. Тус һургуули дүүргэгшэдэй 50 процентнь дээдэ һургуулинуудта шалгалта барихадаа бэлэдхэл һайнтай байһанаа харуулаа.

Үхибүүдые эрдэм номдо һургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтээ амжалта хайшан гээд туйладаг тухайгаа Хушуун-Үзүүрэй дунда һургуулиин директор Ш. Э. Эрдынеев эгээн түрүүлэн ендэр дээрэ гараад иигэжэ хэлэбэ:

— Манай багшанар болон түрэлхид үхибүүдые һургаха, хүмүүжүүлхэ талаар хоорондоо нягта холбоотой, нэгэ түсэбтэйгөөр ажалладаг юм. Һуралсалай хэрэгсэлээр хүсэд хангагданхайбди. Һуралсалай шэнэ жэлээ бүхы классууднай нэгэ халаанда, кабинетнэ гуримаар һураха, үхибүүдые хүлеэн абахаар класс бүхэн түгэс бэлэн. Холын малшад, механизаторнуудай үхибүүд интернат, хамтын байрануудта булта байдаг. Тэндэнь столово бии. Гадна шэнэ һургуулидамнай халуун эдеэн бэлдэгдэдэг байха. Һүүлэй 2-3 жэлэй туршада багшанараар дуталдаха ябадал бидэндэ усадхагданхай. Юуб гэхэдэ, колхозой правлени, нэн түрүүн тэрэнэй түрүүлэгшэ Цырен Семенович Семенов арадай гэгээрэлэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ анхаралаа хандуулжа байдаг юм. Багшанарнай байра байдалаар хүсэд хангагданхай, олониитын зүгһөө анхарал оролдолгоор, хүндэ ямбаар хүреэлэгдэнхэй. Тиимэһээ даали ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр, оролдосотойгоор хандадаг, шэнэ түрүү онол аргануудые һуралсалдаа нэбтэрүүлхые эрмэлзэдэг юм. Эдэ бүгэдын ашаар һуралсал-хүмүүжүүлгэдээ горитой амжалта туйланабди. Хэрбээ 1962-63 оной һуралсалай жэлдэ 43 үхибүүн 1-дэхи класста ороһон байбал, тэдэнэр бултадаа энэ хабар 8 класс дүүргэжэ, һуралсалаа 9-дэхи класста мүнөө үргэлжэлүүлхэнь. Тиимэ болохолоороо, залуу үетэниие бүгэдэ нийтын дунда эрдэмтэй болгохо гэһэн партиин XXIII съездын хараалһан шиидхэбэриие манай һургуулиин багшанарай коллектив дүүргэһэн болоно. Туйлаһан амжалтаараа зоригжоһон багшанарнай шэнэ табан жэлдэ бүри һайнаар ажаллажа, ургажа ябаа залуу үетэниие гүйсэд дунда эрдэмтэй, коммунис үзэл бодолтой болгоод, ажабайдалай үргэн замда, нийтэдэ аша үрэтэй хүдэлмэридэ үдэшэхэ гэһэн нэгэл зорилготойгоор ажалаа эмхэдхэхэ. Гэхэ зуура хүдэлмэридэмнай дутагдал үгы гэжэ хэлэхын аргагүй. Нэн түрүүн манай филиал болохо Галтайн найман жэлэй һургуулида багшанар дуталдадаг. Үнгэрэгшэ һуралсалай жэлдэ ахалагша классуудаймнай һурагшад түрүүшынхеэ оньһон техникэ шудалжа гараһан байна. Мүнөө техническэ тусхай кабинет бэлдээбди. Харин тэрэнээ харуулан ойлгуулха техническэ материалнуудаар хүсэд хангаха аргагүйдэнэбди. Тиимэ материалнуудые аймагайнгаа «Сельхозтехника» нэгэдэлһээ абахат гээд Гэгээрэлэй министерство хэлэдэг. Теэд «Сельхозтехникэдэ» хэрэгтэй материал үсөөн байдаг. Энэ дутагдалые ойрын сагта усадхаха зэргэтэй,—гээд Ш. Э. Эрдынеев мэдүүлбэ.

Элидхэлнүүдые, үгэ хэлэгшэдые шагнаад байхадаа, туйлагдаһан амжалтануудай хажуугаар бэрхэшээлнүүд, дутагдалнуудшье эли болоно. Нэн түрүүн һуралсал-хүмүүжүүлгын талаар харахада, һурагшадай номоо һайнаар үзэлгэ республиканска дунгһөө хоёр процент доогуур гэхэ гү, али 93,7 процентээр һуралсалай жэл дүүргэгдээ. Аймагай һургуулинуудта һураһан 7090 һурагшадһаа 260-нь хоёрдохи жэлээ нэгэ класста һууһан байха юм. Бүхы һурагшадай 10 процентнь 4-5 гэһэн сэгнэлтэтэйгээр һуралсалаа дүүргээ. Аймаг дотор зүбшэл заабари үгэдэг 13 пункт байгуулагданхай. Гэбэшье тэдэнэй найманиинь хүдэлнэ. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада миин 261 хүбүүд, басагад үдэшын һургуули дүүргэжэ гараа. Жэлэй туршада 13 һурагшад һургууляа хаяһан, 7 үхибүүд һуралсалда хабаадуулагдаагүй байна. Һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри илангаяа Калиновкын, Түгнын, Никольскын дунда һургуулинуудта хангалтагүйгөөр үнгэргэгдөө. «Эрдэм», «Одон» совхозуудтахи дунда һургуулинуудта үдэшын һургуули 2-3 жэлэй туршада нээгдэнэгүй. Эрдэм болбосоролоо дээшэлүүлхэ дуратайшуул тус ажахынуудта олон. Иимэ байдал юун дээрэһээ шалтагтайб гэһэн асуудал гарана. Эндэ нэн түрүүн аймсоведэй гүйсэдкомой арадай гэгээрэлэй таһагай зүгһөө һургуулинуудай ажал хүдэлмэриие наринаар хүтэлбэрилхэ, хинан шалгаха хүдэлмэри һуладаа гэжэ хэлэлтэй. Тиихэдэ һургуулинуудай директорнууд, һуралсалай талые даагшад багша бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлгэдэ, хэшээл бүхэндөө түсэб табилгада эрилтэ багатайгаар хандана гээд тэмдэглэлтэй. Жэшээнь, жэлэй туршада арадай гэгээрэлэй таһагые даагшаар гурбан хүн хүдэлөө. Һуралсалай жэлэй үглөө мүнөөгүй эхилхэеэ байтар олохон һургуулинуудта хэрэгтэй болохо учебнигүүд, харуулан ойлгуулха, методическа материалнууд, элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд үшөөл дуталдаһаар, хүсэд хүрэхэ түлеэ залһан, нүүрһэн асарагдаагүй байба.

Эдэ бүхы дутагдалнууд һуралсалай шэнэ жэлдэ дахинаа дабтагдангүй, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри дээдэ хэмжээндэ хүргэгдэхэ ёһотой.

Б. ЖАМБАЛОВ,
манай корр.

Табадахи разрядай тогоошон Матрёна Владимировна Ященко Захааминай аймагай Холтоһоной уурхайн столоводо 10 гаран жэлэй туршада ажаллажа байна. Матрена Владимировна сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө эрилтэ ехэтэйгээр, энэрхы дулаанаар хандадаг дээрэһээнь коллективынь уялга түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэдэг. Иигэжэ тус столово коммунис ажалай нэрэмжэтэ коллективэй нэрэ солодо хүртэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. В. Ященко.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ЭДЭНЭР ХҮНДЭЛЭЛЭЙ САМБАРТА...

Улаан-Үдын авиапредприятиин коллектив жэлэй ямаршье сагта арадай ажахын ашаа, арад зониие шэрэхэ талаар горитой амжалта туйлажа, олоной магтаалда хүртэдэг юм. Мүн эдэнэрэй хүсөөр байгша оной май, июнь һарануудта республикын олохон ажахынуудай тарялангда самолёдоор хоро сасагдажа, буртаг үбһэнтэй тэмсэл хэгдэһэн байгаа. Эдэ бүгэдын ашаар тус предприятиин коллектив Зүүн Сибириин гражданска авиациин управлениин экипажнуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ шалгаржа, олохон лётчигууд управлениин Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаба. Тэдэнэй дунда «АН-24» самолёдой, «МИ-4» вертолёдой командирнууд Малютин, Петров, Ахметвалеев, Карпов, бортмеханигууд Орлов, Обухов, Буркин, авиатехнигүүд Панидов, Чепизубов, Горинский, технигүүд Бурлаков, Лысянский, эдэниие хүтэлбэрилжэ, ударидажа ябадаг Поликарпов, «АН-24» самолёдой пилот-инструктор Лужковский, летчигууд Акентьев, Таболин, Бухадеев болон бусад олон лэ.

Иигэжэ арадай ажахын юһэдэхи табан жэлэй түсэбые дүүргэлсэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа ябаһан сагаан далита «бүргэдүүдые» холо ойгуур жолоододог лётчигууд болон инженернүүд, технигүүдтэ ажалдаа үшөө ехэ амжалта туйлахыень хүсэе.

И. ХРАПУНОВ.

АХЫН ажалша хүбүүн

Владимир Дугаров үшөө бүри бишыхан ябахадаа, Саянуудай дунда алтан хабсагай бии юм гэжэ хэлсэхые дууладаг, «хожом тэрэниие заатагүй бэдэржэ олохоб» гэжэ сэдьхэдэгшье байгаа.

— Эрдэни эсэгэмни үдэшэниинь жаа миниингээ толгой эльбэхэдэжэ һуухадаа: «Хаанта засагай үедэ алтанай газарта хүдэлһэн хүн өөдэлөөгүй юм. Олоһон олзонь хэн нэгэнээр үбэршэлэгдэжэ, хосордог байгаа. Харин мүнөө, совет үедэ, хаанашье хүдэлһэн хүнэй салин хүлһэн дүүрэнээр хүрэжэ ерэдэг болоо даа. Алта малтахаш абьяастайл ажал юм шуу даа» гээд ходо хэлэгшэ һэн,— гэжэ Владимир Эрдэнеевич мүнөө дурсадаг.

Владимир Эрдэнеевич мүнөө нэрэтэй солотой, сэдьхэл дүүрэн, тэниглэн һуудалтай хүн болонхой.

Хараха янзада набтаршаг аад, хүдэр бата бэетэй, даруу зантай хүн. Үдэр бүри хада хабсагай үрэмдэн, алта бэдэрнэ.

— Хабсагай үрэмдэхэдөө, хуушан сагай хайлаа сабшуураар бэшэ, харин мүнөөнэй оньһон техникэ хэрэглэдэг гээшэ аабзат,— гэжэ хандахада, В. Э. Дугаров иигэжэ харюусаба:

— Энэшье зүб. Теэд бүхы оньһон техникэ ямаршье сагта һаадгүйгөөр хүдэлхэ ёһотой. Газар доро хүн хүдэлхэдөө, зааханшье алдуу гаргаха эрхэгүй. Шулуу сэбэрлэхэ хүдэлмэриин хэдышье оньһожоруулагдабал, хабсагай гээшэ тиимэ бэлээр абтадаггүй: шулуун лэ хадаа шулуун ха юм, халтад лэ гэбэл шамайе оһолдуулхадаа болохо бшуу.

Владимир Дугаров хүнтэй танилсажа ядахагүй, ехэ зан һайнтай, шамбай солбон хүн юм. Тэрэ халаанһаа һаяхан ерэһэн байбашье, бидэнтэй хөөрөөгөө таһалангүй, энеэжэ хүхижэ байгаад хубсаһаа һэлгэнэ. Холо ойрын һониниие андалданабди.

Гэр бүлэньшье ялаһа ехэ. Табан үхибүүдтэй. Бултадаал Баруун-Халба дээрэ түрэһэн, үдэһэн.

— Аба эжыгээ һажаажа, ажалша бэрхэ хүнүүд болохо юм бэзэ,— гээд бидэнэй нэгэн дуугараадхина.

— Юрэдөө, тиигэхэл бэзэ гээд найдагшабди. Хада газарта түрэһэн, сэдьхэл һанаагаар уужам, зоригоор хатуу, эрмэлзэл ехэтэй гэлсэдэг шуу,— гээд, Владимир Эрдэнеевич шогтойхоноор энеэбхилхэ юм.

Бидэндэ дурадхагдаһан гэр бүлынь альбом һонирхон харабабди. Түрүүшын хуудаһан дээрэ Владимир гэр бүлөөрөө хамта һууна. Саашаа нүхэдынь, түрэлхидынь. Харин альбомой хоёрдохи хэһэг ажалай амжалтын түлөө барюулагдаһан Грамотануудаар шэмэглэгдэнхэй. Эдэнэй олонхинь РСФСР-эй Геологиин министерствын болон профсоюзай ЦК-гай, Буряадай геологоуправлениин үмэнэһөө Дугаровай нэрэ дээрэ бэшэгдэһэн.

Суута проходчик Владимир Дугаровай нэрэ соло КПСС-эй Буряадай обкомой тогтоолоор республикын «Ажалай алдар солын дэбтэр» соо 1960 оной июлиин 24-дэ, удаань 1967 оной январиин 25-да хэтэдээ байхаар бэшэгдэһэн.

Дугаров залуу хүдэлмэришэдые өөрынгөө баян дүй дүршэлдэ үдэр бүри һургажа, газар дорохи хүдэлмэритэй һайн танилсуулна. Владимир эсэгэ мэтэ түбшэн даруу зантай, абаһаар хүнэй этигэл дурые татадаг, ямаршье сагта туһалхаар бэлэн хүн юм. Иимэл хадань һургаһан нүхэдынь өөрынь мэтэ үнэн сэхэ, оролдосотой, ажалша бэрхэ хүнүүд боложо ябана бшуу.

Владимир Эрдэнеевич ганса Баруун-Халбын уурхай хараад «хэбтээгүй», харин Саянай алтанай олон уурхай соо хүдэлөө. Тэрэ 15 жэлэй туршада алтанай уурхай соо хүдэлнэ.

Үнгэрһэн табан жэлэй туршада үнгэтэ металл малтажа, үндэр амжалта туйлалсаһанайнгаа түлөө Владимир Эрдэнеевич Дугаров Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаа.

Владимир Эрдэнеевич 38 наһатай, эгээл эршэ хүсэнэйнгөө хүгжэжэ байһан наһа дээрэ ябана. Саашадаашье ажалай үндэр амжалта туйлаха байһандань этигэхээр лэ.

Ш. БАЙМИНОВ.

Соёлшод—хүдөөгэй ажалшадта

ХАЛУУН ХАНИ БАРИСААТАЙ

...нютагаар ябажа үзэгдэ бүхэн Леоновко тосхоной хажуугаар гарадаггүй ёһотой. ...гурбан модон тухай ...һунадаг энэ тосхоной үдэ ...һатай модод соо умбаһыень нажар сагай үедэ ...лэ харахат.

...ехэ тосхондо ажаһуу... гээшэбтэ? — гэжэ ...зонһоо асуухада, үлэ... эхилээд, зүбшөөһэн хэ... дохидог. Харин тосхоной ...тэкые даагша Екатерина ...Наумова энэ асуудал... ондоогоор харюусадаг:

— Леоновкомнай үнэндөө ехэ... юм. Нэгэ хажуугаараа ...аад, ута, ехэшье шэн... ...гардадаг. Ногооруулга ту... гут? Зүб даа. Тари... ...һалашье баямди. ...библиотекарь хүниие уншаг... ...һонирхуулдаг. Үнэн ...эндэмнай олоншье хүн ...юумэл даа. Первомайска совхозой 2-дохи отделени... аабзабди.

...Наумовагай хөөрөө ...байхадаа, өөрынгөө ...нилээдхэн шунаһан ...абаһаар лэ эли болодог. ...дээрээ библиотекарь гээ... ехэшье бэшэхэн энэ ...үглөөнэй 9 сагһаа үдэ... саг болотор һуужа, номой ...шагтагалжархёд, ...гэшхэлшэхэдэ амар ха... библиотекарьнүүд ...үсөөн бэшээр дайрал... ...Ивановна библиотекареэр хүдэлжэ эхилһээр тиимэшье үнинэй бэшэ. Зүгөөр үнгэрһэн хэдэн жэлэй үрэ дүнгүүдые хаража үзэхэдэ, нүхэр Наумовае библиотекэдэ шэнэ хүн гээд хэлэжэ яашье болохогүй бшуу.

Хүдөө ажалшадай хэхэ, дүүргэхэ юумэн хабар, зун, намартаа илангаяа ехэ. Иигээд лэ эрьюулгэ шэнгеэр эрьелдэжэ байдаг ажал хэрэгүүд ха юм даа.

Мэдээгүй байтаршни, үбэлэй хүйтэн буужа, саһа мульһэн хайлаад, хабарай урин дулаан буугаад, тарилга эхилшэдэг. Энэ үедэ полевой станаар ябахаш.

Зарим хүнүүд хэлэдэг: «Ном уншаха дуратай хүн Леоновко ерээд, абаха юумэеэ абана аабза. Ном хилээмэн бэшэ». Нүгөөдүүлынь бүришье сэсэрхэлдэхэ: «Хабарай тарилгын үедэ ном уншаха сүлөө забһар хэндэшье олдохогүй». Зүгөөр ном һудар, газетэ асарангүй оло хоноод үзэ даа, тэдэл иигэжэ хэлэһэн хүнүүдшни түрүүн һүхирэлдэхэ.

Хүдөөгэй хүн зониие культурна талаар хангалга тухай олон табые хэлсэнэбди, бэшэнэбди. Теэд үнэн дээрээ тарилгашад, үбһэшэд, таряашад дээгүүр ябаха гээшэшни тиимэшье амархан бэшэ.

Екатерина Ивановна юрынгөө уялгые хүндэ хүшэр гээд заахашье гомдоногүй, бодото ушар байдал тухайнь сэхэ рууль хөөрэнэ.

Хэды тиибэшье һаань, Леоновкын хүдөөгэй библиотекэдэ 130-аад уншагша байна ха юм. Бодоод үзэхэдэ, 70 гаран үрхэтэ айл, нэгэ гэр бүлэһөө 2 хүн шахуу ном уншана гээшэл даа.

Энэ библиотекээрхин ганцашье хүнүүдтэ ном үгөөд уншуулха хэрэгээрээ ажалаа хизаарладаггүй, отделениин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда нэбтэрүүлхын түлөө оролдодог ха юм. Түрүү механизатор, хонишон, һаалишанай булан, выставкэ, диаграмма, викторинанууд эндэ эмхидхэгдэнхэй.

Екатерина Ивановна үбһэ хуряалгын үедэ отогуудаар ябажа, оло дахин хөөрэлдөө үнгэргэһэн, уласхоорондын байдал тухай хэлэһэн хөөрэһэн байна. Хэнэйшье мэдэһээр, ном уншаха дуратайшуул нүхэр Наумовагай ерэхэдэ, ехэтэ баясаа ааб даа.

Эдэбхитэй уншагшад, һаалишан Е. Яковлева, тракторист А. Афанасьев, тугалшан Л. Данилова, механизатор В. Иванов болон бусад библиотекариие хүлеэжэ ядан байдаг. Хүндэтэй айлшаниинь—Екатерина Ивановна Наумова.

...Хүбөөни нүүр гараха машинын дайралдахалаар, Екатерина Ивановна һар-һурхан бэлдээд, хэдэн тэбэри ном үргэлөөд ошобо ха юм. Тэндэ таряа хуряажа, үбһэ сабшажа байһан хүнүүд библиотекариие баяртайгаар угтан абаха. «Ямар ном асараабта?»— гэжэ тэдэнэй асуухада, нүхэр Наумовагай нюдэнтэ баярай ошод ялалзаха.

Уншагшадтаяа хани халуун холбоотойгоор хүдэлхэдэ, библиотекарь Екатерина Ивановнада хүнгэншье, амаршье ха даа.

П. УГРЮМОВ.

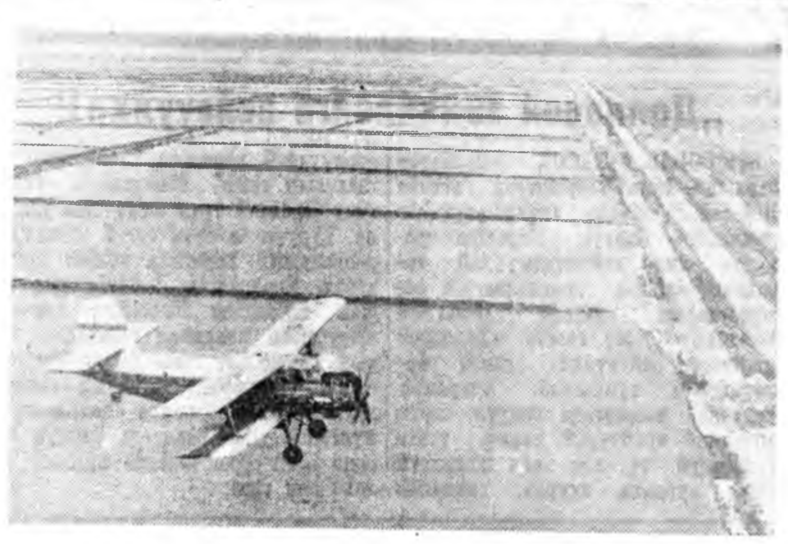

БАРАЙГАР УРГУУЛХА ЕХЭ ЗОРИЛГОНУУД

БАРАЙГАР тарижа ургуулга совет хүдөө ажахын шэнэ һалбари болобошье, һүүлэй жэлнүүдтэ түргөөр хүгжэһэн байна. Хэрбээ 1965 ондо орон доторнай 216 мянган гектарта барайгар таригдадаг байһан һаа, 1970 ондо энэ талмай 350 мянган гектарта хүргэгдэһэн юм. Энэ үе соо барайгарай валовой ургаса 580 мянгаһаа 1 миллион 200 мянган тоннодо хүргэгдөө.

КПСС-эй XXIV съезд совет таряашадай урда горитой ехэ шэнэ зорилго табиба—1975 ондо барайгар хуряалга 2 миллион тоннодо хүргэгдэжэ, энэ ургамалай орооһо таряагаар ороной улад зоной эрилтэ гүйсэд дүүрэнээр хангагдаха юм.

Энэ табан жэлдэ үргэнөөр хэгдэхэ уһалууриин ажал хүдэлмэри барайгар тарижа ургуулгые саашадань хүгжөөхэ арга олгохо байна.

Наймадахи түсэбтэ табан жэлдэ барайгар таридаг шэнэ районууд орон доторнай олошорһон байгаа: Украинын урда захада, Крымдэ, Волго мүрэнэй адагта, Дон мүрэниие зубшаһан тала газарнуудта, Урда Казахстанда барайгар ургуулагдана.

Гэбэшье Кубань хадаа барайгар тарилгын гол район байһан зандаа. Эндэһээ 600 мянган тонно барайгарай орооһон хуряагдахаар хараалагдана. Энэ хадаа 1970 ондо абтаһан ургасаһаа 2 дахин ехэ болоно.

Казахстан барайгар үйлэдбэрилгээр хоёрдохи һуури эзэлдэг. Нёдондо жэл эндэ 264 мянган тонно барайгар хуряагдаа һэн. Мүнөө республикын ниислэл хото Алма-Атаһаа 80 модоной газарта, Прибалхашай набтар газарта барайгар тарижа ургуулгын үшөө нэгэ плантаци байгуулагдаа. Газар таряалан уһалха зорилготойгоор Или мүрэн дээрэ байгуулагдажа байгаа Капчагайска сөөрэм энэ талаар ехэ нүлөө үзүүлхэ. Энэ сөөрэмэй уһаар хэдэн зуугаад мянган га талмай уһалагдаха байна. Тиигэжэ 1975 ондо Казахстанда 440 мянган тонно барайгар хуряагдаха юм.

Зүүн зурагта: хэзээ нэгэтэ Прибалхашай сүл губиин элһэнэй үрхиржэ байһан газарта Казахай ССР-эй Алма-Атын областиин «Бахвахтинска» совхозой барайгар тарижа ургуулха поли хабтайн нэмжынэ.

Баруун зурагта: энэ областьдо Прибалхашай набтар газарай үргэн ехэ талмайда барайгарай ехэ таряалан байгуулагдажа байна.

АПН-эй фото.

Аймагай газетэнүүд мэдээсэнэ

ЗАХААМИН

Гусиноозёрск хотын оёдолой фабрикын Закаменскдахи филиалда ВЛКСМ-эй гэшүүн Галина Десятовагай хүтэлбэрилдэг бригада ажалладаг юм. Тэдэнэр коммунис ажалай бригада гэһэн нэрэ солодо хүртэхын түлөө тэмсэнэ. Бригадын коллектив июль һарынгаа түсэб 119,9 процент дүүргээ һэн. Үдэр бүриингөө даабари 150—160 процент дүүргэжэ, Татьяна Цыбенова бусад нүхэдэйнгөө дундаһаа эрхимлэнэ. Екатерина Тарбаева, Ольга Козлова, Валентина Осокина, Вера Иванова болон бусад даабаряа мүн лэ үлүүлнэ.

Ажал хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлаһанайнь түлөө фабрикын энэ филиалда дамжуулгын Улаан туг барюулагдаһан байна.

(«АЖАЛАЙ ТУГ» газетэһээ).

УЛААН-ҮДЭ

Вера Торгашина Люба Суслова хоёр «Коммунизм» колхозой һаалиин фермэдэ ажаллахаяа ерэһээр оройдоол гурбан һара болобо. Тэдэнэр шударгы һайнаар ажаллажа, һаалишанай мэргэжэл бэрхээр шудалаа. Вера Торгашина даажа абаһан үнеэн бүриһөөнь июль һара соо 200 килограмм һү һааба. Люба Суслова мүн лэ һайн дүн туйлаһан байна.

Залуу һаалишадай ажабайдалда һаяхан ехэ хубилалта болоо—тэдэнэр ВЛКСМ-эй гэшүүн болобо.

(«КОММУНИЗМЫН ТУЯА» газетэһээ).

ХЭЖЭНГЭ

«Первомайский» совхозой гурбадахи отделениин үбһэ хуряалгада М. Н. Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй зоотехническэ отделениин бүлэг студентнэр хабаадалсаа. Тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, ажалай үльгэр жэшээ харуулһан байна.

— Залуу наһанай залитайгаар ажаллана. Тэдэнэй хүсөөр 1600 центнер үбһэн бэлэдхэгдээ, — гэжэ совхозой главна агроном П. Д. Родионов хөөрэнэ.

Студентнэрэй дундаһаа Ольга, Любовь Строгановатан, Г. Кожевникова, Х. Мункуева, А. Кривогорницева гэгшэд һайнаар ажаллаа.

(«ХЭЖЭНГЫН ГОЛ» газетэһээ).

БАРГАЖАН

Хүүгэдэй байшангай хүдэлмэрилэгшэд Баргажанай совхоздо ошожо, тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэридэ туһалба. Воскреснигтэ хамтадаа 20 хүн хабаадалсажа, нэгэ үдэрэй туршада 60 гаран центнер набшаһата тэжээл бэлэдхэһэн байна.

Иимэ вокреснигүүд саашадаашье үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

(«БАРГАЖАНАЙ ҮНЭН» газетэһээ).

УКРАИНЫН АРТИСТНАРАЙ АМЖАЛТА

Манай иишэ гастрольдо ерэдэг театр бүхэнэй репертуар нилээд һонирхолтой, удхатайшье гээшэ. Эрхүүгэй опереттын, мүн Хабаровскын ород драмын театрнуудай искусстватай дүтөөр танилсажа, артистнарайнь хэр зэргэ бэлиг шадабаритай байһые мэдэхэ болообди. Тиихэдэ Ворошиловградай хүгжэмтэ драмын театр манайда айлшаар ерээд, һара тухай зүжэгүүдые харуулжа, улаан-үдынхидые баясуулба.

Репертуартань ехэнхидээ классическа зохёолнууд оролсоно. Украин арадай аман зохёолһоо һабагшатай зүжэгүүдэйнь үгэ хэлэн баян, ульгам ходорхой, национальна маяг шэнжэтэй. Гэхэтэй хамта, үгэ, үйлэ хэрэг бүхэнэйнь хүгжэмтэй таһаршагүй холбоотой. Һайн һайхан тээшэ тэгүүлһэн, арюун сэлмэг сэдьхэлтэй хүнүүдэй хангюурдаһан аялга дууниинь шье гоё һайхан. Сэхыень хэлэхэдэ, украин арад хэр угһаа дууша мэргэн һэмнай «Украин театр үни заяанай дуу хүгжэмтэй холбоотой юм. Тиимэһээ тэрэ хоёрые бэе бэеһээнь таһалжа тэхэ гү даа, али амяарлан хаража болохогүй» гэжэ элитэ украин артист М. Садовский хэлэһэн юм.

Дуу хүгжэмөөр билтарма баян зүжэгүүдые харахада, үнэхөөрөөшье аятай зохид гээшэ. Элитэ украин композитор Н. Лысенкын, мүн бусадшье хүгжэмшэдэй зохёолнууд бии. Шухалань гэхэдэ, зүжэг бүхэндэнь украин арадай ирагуу гоё аялга зэдэлжэ, хүнүүдые ехэтэ баясуулна. Оркестрнь батаханшье һаа, яһала гэмгүй наадана. Энэ талаар дирижер Я. Боровекиинь аша габьяа ехэ ааб даа. Репертуартань гансашье украин зохёолшод болон хүгжэмшэдэй зохёолнууд ороногүй, мүн дэлхэйн классигуудай зүжэгүүд бии. Гадна Корнейчук, Зарудный, Коломиец гэгшэдэй зүжэгүүдтэ хүгжэм найруулагдаһан байна. Хэнэйшье мэдэһээр, репертуартань ороһон бүхы зүжэгүүдээ асарха аргагүй байгаа. Тиигэбэшье театрай нюур шарай, маяг шэнжэ тобойн элирнэ. Бэлигтэй режиссернууд, жэшээнь, О. Громов, А. Семененко, В. Добровольский, В. Шеминц гэгшэдэй найруулһан зүжэг тодо хурса, һонирхолтой, удхатайшье. Эндэ ахалагша режиссер Сергей Омельчугай аша габьяа ехэ ааб даа. Энэ нүхэр наһаар залуушье һаа, нилээд ехэ дүй дүршэлтэй болоһон, зүжэг бүхэноо онсо өөрын түхэл маягтайгаар табижа, бүри удхатай болгожо шадана. Урдань С. Омельчук Ровны, Черновицы, Львов хотонуудай театрнуудта хүдэлһэн, найруулан табиһан зүжэгүүдынь халуунаар һайшаагдаһан байха. Бэлигтэй режиссер, хүгжэмшэ ба актер С. Омельчук театрай репертуарта шэнэ һэбшээ оруулжа, артистнарай бэлиг шадабаряа гүйсэд харуулха хэрэгтэ ехэ туһа хүргэһэн байха юм. Театральна искусствын ёһо гурим мэдэхэ, ёһотой мастер, бэлигтэй хүгжэмшэ, шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ байһан тухайдань сугтаа хүдэлдэг артистнарнь омогорхон хөөрэнэ. Зүб даа. Бүхы зүжэгүүдыень хараһан, халуунаар һайшааһан тула бидэшье зүбшөөнэбди.

Зүжэг бүхэниинь абаһаар лэ ойлгохоор, үйлэ, үзэгдэлнүүдынь тодо һонор, юрын. Бүри урдань бэшэгдэһэн зүжэгүүдые найруулан табихадаа, тэрэ үе сагайнь ёһо гуримые алдангүй зохёобошье, өөрын маяг шэнжэ оруулжа шадаа. Энэнь зүжэгэй хүгжэлтые бүри гүйсэтэй, һонирхолтой болгоно. Жэшээнь, «Наталка-Полтавка», «Гончаровкада худа оролсобо» гэжэ зүжэгүүдые харахадаа ойлгонобди. Мүн бусадшье зүжэгүүдтэнь режиссер бүхэнэй маяг шэнжэ бии гээшэ.

«Манайхидай дунда алдар габьяатай болоһон «толотомо одод» үгы, — гэжэ Сергей Омельчук хэлэнэ. — Гэбэшье артист бүхэн бэлиг шадабаряа хүсэдөөр харуулхые оролдоно». Ажалша бэрхэ хүнүүд иигэжэ хэлэдэг лабза. Нэгэ дороо дуулаха, хатарха, зүрилдөөтэй шанга хөөрэлдөөндэ хабаадалсаха гээшэ бэрхэтэй хүшэр ха юм. Тиихэдэ хоорой, хатарай бүлэг гэжэ эндэ байнагүй. Артистнарнь бүгэдөөрэн дуулаха, хатарха баатай болоно. Тиигээд ерэхэлээрээ, артистда айхабтар хүндэ гээшэ. Хэды тиигэбэшье бидэ хатар наадыень, дуу хүгжэмыень һонирхон харанабди, хужарлан шагнанабди.

Нилээд баян дүй дүршэлтэй болоһон хүнүүд эндэ хүдэлнэ. Жэшээнь, Украинын ССР-эй табьяата артистнар Г. Некряг, А. Некряг, Л. Бурмагина, Д. Сиринёк, Ю. Морфесси болон бусад залуу артистнарай хатар наадые һонирхон харанабди. Тэдэнэй олонхид Киевэй, Харьковай театральна институт дүүргэһэн байна. Булта адли тэгшээр наадагшье һаа, зариманиинь онсо шалгарна. Бэлигтэй залуу артистка Н. Чон «Цыганка Азада» Азын, мүн «Наталка-Полтавкада» Наталкын рольдо нилээд эршэтэйгээр, хурсаар наадажа, эхэнэр хүнэй түхэл шэнжые хяазалан бүтээхэдээ, бэрхэ шадамар байһанаа харуулаа. Тэрэшэлэн артист Ю. Морфесси шог энеэдэтэй образ гаргахадаа илангаяа бэрхэ. Жэшээнь, «Гончаровкада худа оролсобо» гэжэ зүжэгэй Скориниие хүнүүд мартахагүйл байха. Мүн М. Голубович, В. Романко, Г. Момот болон бусадай бэлиг шадабариие онсо тэмдэглэмээр.

Сэхыень хэлэхэдэ, театрай коллектив эбтэй эетэй, ямаршье бэрхэшээл дабаха шадалтай байна. Хатар нааданиинь илангая гоё һайхан, сортоотой, уян нугархай. Украин арадай хатарһаа гадна, венгер, цыган болон бусад яһатанай хатар наадантай һонирхон танилсанабди. Шэмэглэл гоёолтонь, хубсаһа хунарынь зүжэгэй гол түлэб удхада тааранхай, национальна маяг шэнжэтэй.

Дутуунь гэхэдэ, мүнөө сагай байдал харуулһан зүжэгүүдые бидэ хараагүйбди. Халагламаар. Хэды тиигэбэшье, Ворошиловградай театрайхид бидэниие яһала баясуулаа. «Улаан-Үдынхид бидэниие халуунаар угтаа, зүжэгүүдыемнай һонирхон хараа. Зүжэгэй дундаршагүй нюусые тайлбарилжа, артистнарай бэлиг шадабариие бодотоор сэгнэжэ шадаха харагшадтай уулзаһандаа ехэтэ баясанабди. Иимэ хүндэмүүшэ харагшадтай дахин уулзаха бэзэбди гэжэ һананабди» гээд ахалагша режиссер С. Омельчук хэлээ бэлэй.

Уулзатараа баяртай, Украинаһаа ерэһэн хүндэтэ айлшад!

О. КУНИЦЫН,
хүгжэм шэнжэлэгшэ.

Улаан-Үдын аймагай Дээдэ-Жэрэмэй дунда һургуулиин юһэдэхи классай һура... түрүүшынгээ хэшээлдэ.
З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

БАЯРААР БИЛТАРҺАН ҮДЭР

РЕПОРТАЖ

Сентябриин нэгэн календарь дээрэ тусхайтаар тэмдэглэгдээшьегүй һаа, хододоо һайндэр байгаа. Имагтал эдир наһатанай баярта үдэр бэшэ, мүн альган дээрээ үргэжэ, тэдэниие хүн болгоһон энэрхы түрэлхидэй, эрдэмэй орьёл өөдэ дахуулан хүмүүжүүлдэг багшанарай баяраар билтарһан үдэр лэ. Хэдэн һарын туршада хон-жэн байһан һургуули гэнтэ энэ үдэр хүн зоноор дүүрэжэ, хүлгөөтэй шууяатай болошоно.

Улаан-Үдын 4-дэхи һургуулида хүрэжэ ерэхэдэмнай, аяар холоһоо зэдэлхэнь дуулдаһан жабхаланта байдал оршон ерэнхэй, хүүен шууяна. Түрүүшын хонхын урда тээхи жагсаалда зогсохо гэһэн соносхол зэдэлээдхинэ. Үхибүүд һэрмэр гэлдэжэ, жэрылдэн зогсоно. Һургуулиингаа шэб шэнэ, арюун сэбэр хубсаһа үмдэһэн үхибүүд танигдахаар бэшэ, бултадаа эхир шэнгеэр харагдана. Багашуулай шэг шарайда баярай ошон яларна.

— Мэндэ ямар, үхибүүд! Һуралсалай шэнэ жэлээр та бүгэдэниие амаршалнаб,— гээд, тус һургуулиин директор Тамара Григорьевна Банчикова үхибүүдтэ хандана.

Эдир һурагшадай болон эндэ сугларһан түрэлхидэй нэрьемэ альга ташалга ташархай буушаба. Баясаншьегүй яахаб! Гоёлойнгоо хубсаһа үмдэһэн «эээдтээл» адли һургуулиин классууд шэб шэнэхэнээр шэрдэгдэнхэй, яларан толорно — эрдэмэй дээжэ эсэшэ сусашагүйгөөр шудалагты гэһэншүү.

Түрэлхидэй комитедэй түрүүлэгшэ В. Н. Чернов, комсомолой Советскэ райкомһоо А. Клочихин, һургуулиин комсомолой комитедэй, пионерэй дружинын зүгһөө Н. Юрьева, түрэлхидэй үмэнэһөө Р. О. Дондупова гэгшэд үгэ хэлэжэ, үхибүүдтэ һайнаар һурахыень юрөөгөөд, тэдэниие халуунаар амаршалбад.

Ирагуу хүгжэм зэдэлжэ, түрүүшынхеэ «Үзэглэл» ном гартаа бариһан багашуулые шефтээ абаһан 5-дахи классай һурагшад эдир дүүнэрэйнгээ энгэртэ значогуудые зүүлгээд, амаршалгын открыткануудые барюулаа. 1-дэхи классай һурагшад аханарайнгаа халуун анхаралда харюу болгон, «Эрхимээр һурахабди!» гэжэ шахаа тангариг үгөө. Түрүүшын хонхо жэнгиржэ, һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһые соносхобо.

Баяр баясхалангаар билтарһан үхибүүдэй шууяан дахинаа коридороор дүүрэшэнэ. Үхибүүдэй... гарынь ганзагада хүргөөбди... сэдьхэлээ дүүрэһэн эхэ, эсэгэ... хүхюу зугаатай гэр гэртээ т... һэн.

...Буурал толгойтой төөдэй... байнар хаанта засагай му... байдалда дарагдажа, золгүй... үнгэрһэн үхибүүн наһаяа энэ... ээлүүдгүй һанаандаа оруу... ёһотой. Совет хуулиин гэр... һайхан наран доро хүмүүж... хүн боложо ябаһан аша гуш... таа атаархаадшье абаһан бай... болохол...

Уданшьегүй һуралсалай ш... жэлэй түрүүшын үдэрэй х... нүүд бүхы классуудта эхи... һургуулинуудта түрүүшын... шээл «Ленинскэ» гэжэ нэрлэ... дэг заншалтай ха юм. Үхиб... энэ хэшээлдэ агуу вождиин... байдалтай танилсажа, эрд... арюун зам яажа гаталһыень... дэжэ абадаг байна. Энэшье һ... гуулида иимэ хэшээлнүүд ү... гэгдөө.

4-дэхи «А» классай хүтэл... лэгшэ түүхын багша Шима Д... довна Этингова ленинскэ хэш... эмхитэй һайнаар үнгэргөө... шынгаа һонирхолтой хөөрөө... бүүд амяа татан шагнанад... шар заахан наһандаа Ильич... һуугшадай хажууда ерээд бай... дал үзэгдэнэ.

— Үнгэрэгшэ һуралсалай ... дэ шэнэ программаар ном ү... 1-дэхи «Б», 2-дохи «А», ... 4-дэхи классуудай һурагшад ... процент успеваемостьтай ... һэн. О. Ф. Бальчиновагай хүт... рилдэг 5-дахи класс мүн ... ралсалаа һайнаар дүүргээ ... Түрүү багшанарай дүй дүршэл... лан абажа, үшөө ехэ амжалта ... лахаар эрмэлзэһэн һургуулиин ... коллектив энэ жэлэйнгээ һу... сал урма зоригтойгоор эхилб... гэжэ, 4-дэхи һургуулиин дир... Т. Г. Банчикова хөөрэнэ.

Б.-Н. НАМДЫКОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Үдэ хотын Октябрьска районой Солнечно үйлсэдэхи 50-дахи магазинай түрүү хүдэлмэрилэгшэ Аграфена Петровна Худакова.
А. МАНТАЕВАЙ фото.

СПОРТЫН ҺОНИН

ДҮРБЭНЭЙ НЭГЭНДЭ — ДАМЖУУЛГЫН ШАН...

«Советский спорт» газетын шанда хүртэхын түлөө Чехословаки, ГДР, Финлянди, Польшо, Румыни болон СССР-эй хоккеистнүүдэй хоорондо мүрысөөнүүд боложо эхилбэ. Августын 22-һоо эдэнэр бүлэг бүлэг боложо хубаараад, хоорондоо наадажа захалһан байгаа. Мүнөө дүрбэн командань дамжуултын шанда хүртэхын түлөө наадаяа үргэлжэлүүлхэ болобо. Москвада хахад финалай мүрысөөндэ ЦСКА, «Крылья Советов», Ленинградай СКА-гай, Москвагай түмэр замшадай команданууд наадаха болонхой.

Москвагай түмэр замшад Минскдэ үнгэргэгдэһэн нааданда «Сибирь», Минскын «Динамо», Польшо, Румыниин суглуулагдамал командын хоккеистнүүдые шүүһэн байна.

Мүн Ригэдэ үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ «Крылья Советов» Воскресенскын «Химик» командые 3:0 тоотойгоор шүүжэ, түрүү һуурида гараһан байна.

Ленинградта үнгэргэгдэһэн нааданай үнгэрэгшэ жэлдэ оронойнгоо бронзо медальда хүртэһэн Ленинградай СКА команда Москвагай «Спартак» командые 8:3 гэһэн тоотойгоор шүүһэн байха юм.

Москвада үнгэрэгшэ жэлэй СССР-эй чемпион ЦСКА-гай хоккеистнүүд эрхимлээ. Эдэнэр Москвагай «Динамо» командые 4:3 гэһэн тоотойгоор шүүһэн.

ХОЁР ОЧКОГООР ҮЛҮҮ

Минск хотодо шатарша эхэнэрнүүдэй хоорондо дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэ мүрысөөндэ хабаадалсаха эрхэ олохын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй долоодохи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Эндэ Анна Кушнир Татьяна Затуловскаятаа шүүжэ, наадайнгаа тоо 4,5:2,5 болгобо.

Манай шатарша эхэнэр Нана Александрия Милунка Лазаревичтэй хойшолуулагдаһан долоодохи партияа наадахадаа шүүбэшье, наймадахи наадаяа үргэлжэлүүлхэдээ, шүүгдэһэн байна. Тиигэжэ эдэ хоёрой нааданай дүн 4,5:3,5 болобо. Эндэ Нана Александрия түрүүлжэ ябана. Түрүү һууриин түлөө наадажа ябаһан эдэ дүрбэн эхэнэр шатаршад арбан парти наадаха юм.

(ТАСС).

ХИЛЫН САНАҺАА
ТЕЛЕФОН * ТЕЛЕГРАФ * РАДИО

АХА ДҮҮ ЁҺОНОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). «Экономическа нэгэдэл — социалис оронуудай хүгжэхэ үрэ нүлөө ехэтэй арга» гэһэн статья МНРП-гэй ЦК-гай «Намын амьдрал» гэжэ журналай һүүлшын номерто тунхаглагдаа.

Социалис оронуудай политическэ ба экономическа нягта харилсаа холбоон юрэнхы амжалтануудай хажуугаар, орон бүхэнэй саашанхи хурдан түргэн хүгжэлтэдэ туһа хүргэнэ, тиихэтээ хамта ажахын социалис гуримай булюу һайн талые хүсэд бүрин хэрэглэхэ арга олгоно гэжэ тэрэ статья доторнь хэлэгдэнэ. «Дружба» гэдэг нефтепровод, «Мир» гэжэ электрын элшэ хүсэнэй нэгэдхэмэл системэ гэхэ мэтэ, аха дүү оронуудай хамтын оролдолгоор эмхидхэгдэһэн томо предприятинууд эндэ дурдагдаһые элитодоор гэршэлнэ.

Социалис экономическа нэгэдэлые хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ Союз гол үүргэ дүүргэнэ, социалис хани холбоото оронуудай экономикые хүгжөөлгэдэ һайн һайхан сэдьхэлэй туһа хүргэнэ, дэмжэлгэ үзүүлнэ гэжэ тус статья дотор тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

Кубын саахаршадай зүблөөн

ГАВАНА. (ТАСС). Саахарай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй национальна зүблөөн Кубын ниислэлдэ болоод, августын 31-дэ дүүрээ. Тэрэнэй хүдэлмэридэ Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, революционно правительствын Премьер-Министр Фидель Кастро, республикын Президент Освальдо Дортикос болон бусад партийна ба гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэд хабаадаа.

Зүблөөшэд саахарай промышленностиие хүгжөөлгын эгээн шухала асуудалнуудые, саахарай ургаса хуряалгын дүнгүүд ба шэнэ сезоной хараа түсэбүүдые зүбшэн хэлсэһэн, Кубын арадай ажахын эгээл шухала һалбариие саашадань хүгжөөхэ тодорхой онол арганууд хараалагдаһан байна.

Зүблөөнэй делегадууд эмхидхэлэй конференци зарлажа, 117 мянган хүнүүдые өөрынгөө зэргэдэ нэгэдхэһэн саахарай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюз эмхидхээ.

Орон доторхи эгээн томо энэ профсоюзай гол зорилгонь юуб гэхэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, журам шангадхахын, зөөри арьбалхын, ажалшадай тусхай эрдэм бэдэдхэл улам һайжаруулхын түлөө тэмсэл болоно.

Конференцидэ хабаадагшад саахарай үйлэдбэриин элдэб участогуудта ажалладаг кубынхидта үнэн сэдьхэлэй туһаламжа үзүүлжэ байгаа «КПСС-эй XXIV съездын» нэрэмжэтэ совет залуушуулай бригадын нэрэ дээрэ эльгээгдэхэ амаршалгын телеграммые нэгэ һаналтайгаар һайшааба.

ИНДУСТРИАЛЬНА АРГААР

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Венгриин Сегед хотодохи гэр байра бариха шэнэ комбинадта панелеэр бүтээгдэһэн түрүүшын байшан тус хотын районуудай нэгэндэ хабсаргагдажа эхилээ. Энэ комбинат жэл соо хоёр мянга табан зуун байра бариха юм. Гэрнүүдые бариха бетон блогууд урда тээнь ороной ондоо городуудһаа Сегедтэ асарагдадаг байһан.

Мүнөөнэй индустриальна арганууд Венгридэхи гэр байрын барилгада бүри үргэнөөр хэрэглэгдэдэг боложо байнхай. Орон дотор эхилһэн дүрбэдэхи табан жэлэй туршада 400 мянган шэнэ байра баригдаха түсэбтэй. Эдэнэй хахад шахуунь тиимэ комбинадуудта бүтээгдэһэн бэлэн панельнүүдээр хабсаргагдаха.

„Долларой зонхилолго зайсуулха!"

БРЮССЕЛЬ. (ТАСС). «Доллароо абархын» тула өөрынгөөл зүгһөө США-гай абаһан хэмжээнүүдһээ уламжалан, Баруун Европын оронуудта ямар хойшолонгуудай тохёолдохо байһые шэнжэлэлгэдэ зорюулагдаһан статьяе Бельгиин «Валлони» гэжэ газетэ «Долларой зонхилолго зайсуулха» гэһэн гаршагтайгаар тунхаглаа. Американ капиталай хашалгада баруун тээхи капиталис оронуудай харюу үгэхэ хүсэлэнгүй гү, али хаба шадалгүй байһые дурдаха зуураа, социалис оронуудтай харилсаа, холбоогоо үргэдхэхын түлөө тэмсэхыень түрүү үзэл бодолтой бүхы хүнүүдые уряална. Баруун ба зүүн зүгэй оронуудай хоорондын харилсаа холбоо үргэдхэбэл, Европынгоо партнёрнууд түшаа президент Никсонэй хэрзэгы шэрүүнээр хандаһан ябадалда харюу болохо һэн гэжэ «Валлони» бэшэнэ. Тиигэбэл, США-гай тохёолдуулхые хүсэһэн хоро хохидолго — мүнгэнэй үнын уналгада Баруун Европо эсэргүүсэн тэмсэхэ аргатай болохо һэн гэнэ.

Үнэн ушарыень нюуна

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Президент Р. Никсон ойрын табан жэлэй турша соо гадаадын гүрэнүүдтэ Америкын зүгһөө үзүүлэгдэхэ сэрэгэй туһаламжын хэмжээн тухай мэдээнүүдые Сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комиссида хүргэхыень оборонын министерствэдэ, гүрэнэй департаментда захирба.

Президентын энэ захиралтань союзнигуудтаа США-гай үзүүлхэ сэрэгэй туһаламжын хэмжээн тухай мэдээнүүдые эриһэн Сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин эрилтын үндэһөөр гаргагдаа. Улам муудажа байгаа США-гай валютын-мүнгэнэй ба ажахын байдалые бүри хэсүү бэрхэтэй болгоһон энэ туһаламжа Америкын олониитын зүгһөө эрид шүүмжэлэгдэнэ.

Дэлхэйн элдэб орон нютагуудта Америкын ашаг туһые хангаха үүргэтэй 30 гаран орондо — США-гай союзнигуудта Пентагон сэрэгэй туһаламжа үзүүлнэ. Гансахан мүнөөнэй финансын жэлдэ США-гай правительство хоёр миллиард үлүүтэй долларой хэмжээтэй сэрэгэй туһаламжа гадаадын гүрэнүүдтэ үзүүлхээр түсэблэнхэй. Энэнь конгрессэй зүгһөө шанга шүүмжэлэлдэ ороһон байна. Америкын «союзнигуудые» дэмжэхэ саашанхи түсэбүүд тухай мэдээнүүдые тэрэнэй толгойлдог комиссида хүргөөгүй һаань, сэрэгэй туһаламжа тухай пентагоной дурадхалые Сенадта табюулхагүй гэжэ конгрессменүүдэй һанал бодолые үндэһэн болгон, Сенадай гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин түрүүлэгшэ У. Фулбрайт мэдүүлээ. Гэхэ зуура, оборонын министр М. Лэйрд тиимэ мэдээнүүдые тус комиссида хүргэхэеэ эрид шууд арсаһан байна.

Хилэ дээрэхи байдал

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Нютагай хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Угандын сэрэгэй гурбан алба хаагшад Танзаниин Минизиро гэжэ нютаг шадар, түрэнэй хилэ дабаха үедөө, үсэгэлдэр минэ дайража хосорһон байна.

Референдум үнгэргэгдөө

КАИР. (ТАСС). Араб гурбан республикаһаа бүридэһэн федераци байгуулха, федерациин конституциин проектые һайшааха асуудалнуудаар Арабуудай Нэгэдмэл Республика, Сириин Араб Республика, Ливиин Араб Республика дотор сентябриин 1-дэ референдум болоо.

14 мянга үлүүтэй участогууд ОАР-та эмхидхэгдээд, дуугаа үгэлгэдэ хабаадаха 8 миллион үлүүтэй зоной үмэнэ үглөөнэй 8 сагта үүдэнүүдээ нээбэ.

Каирай үйлсэнүүд ба талмайнууд референдумдэ эдэбхитэйгээр хабаадахыень, федераци эмхидхэн байгуулга һайшаахыень хүн зониие уряалһан лозунгнуудаар шэмэглэгдэнхэй байба. Араб республикануудай федераци араб нациин ерээдүйн байдалай ба нэгэдэлэй аша туһада зорюулагдан эмхидхэгдэхэнь гэжэ тэдэ лозунгнууд дотор тайлбарилагдана.

Августын 31-дэ ороной ехэ ехэ предприятинууд, университедүүд ба бусад эмхи зургаануудта митингнууд боложо, республикын министрнүүд, политическэ ажал ябуулагшад, АСС-эй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд федерациин уг зорилго элирхэйлһэн үгэнүүдые хэлээ.

Радио болон телевидениин тусхай программанууд хэблэгдэн гаргагдажа, референдумэй тон шухала удха шанартай байһые, тусхайлан хэлэбэл, ерээдүйн федерациингаа империализмда эсэргүү, сионизмда эсэргүү шэглэл шэнжэтэй байһые тайлбарилаа.

ДАМАСК. (ТАСС). Сириин Араб Республика дотор референдум үнгэргэгдэжэ, Араб республикануудай федераци байгуулха асуудалаар ороной хүн зон һанал бодолоо элирхэйлбэ. Тус референдумдэ 2,5 миллион хүн хабаадахаар хараалагдаһан байгаа. Дуугаа үгэхэ 4420 участогууд орон доторнь байгуулагдаа.

АМЕРИКАН ҺУРГУУЛИИН ХЭСҮҮ АСУУДАЛНУУД

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Һуралсалай шэнэ жэлэй урда тээ американ һургуулиин үмэнэ тон бэрхэтэй олон асуудал бии байгаа. Хахад һарын урда тээ США-гай правительствын соносхоһон экономическа онсо хэмжээнүүд тус асуудалнуудые бүри хэсүү болгоо.

Американ багшанар өөһэдынгөө материальна байдал һайжаруулхын түлөө олон жэлэй турша соо үсэд нэтэрүүгээр тэмсэжэ байнхай. Эндэхи һурагшадай классһаа гадуур элдэб хэшээлнүүдые хэхэ арга боломжонь жэл бүри улам хаһагдана, һургуулинууд элдэб түхеэрэлгэнүүдээ һэльбэхэ, заһаха мүнгэ зөөреэр ехэтэ дуталдана.

Зүһэ шарайн талаар газаашалдаг ябадал американ һургуулиин тон түбэгтэй асуудалнуудай нэгэн юм.

Понтиак хотын (Мичиган штат) расистнууд «Амяарлагдаһан» һургуулинуудта үхибүүдые абаашаха ёһотой арба гаран автобусые дэлбэлжэ, һуралсалай шэнэ жэлые тэмдэглээ», «Һуралсалай энэ жэлдэ Алабамын негритян үхибүүдэй тон олонхинь «имагтал хара шарайтанда зорюулагдаһан», түхеэрэлгэ муутай, уйтан һургуулинуудта һуража үргэлжэлхэ байна.

ЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА ХАРУУЛНА: 17.40 — футбол. Эндэ Москвагай «Динамо» Минскын «Динамо» командануудай нааданай хоёрдохи хахад харуулагдаха. 18.30 — орон доторхи һонин. 18.35 — «Советский спорт» газетын шанда хүртэхын түлөө хоккей наадалгаар эхилһэн уласхоорондын мүрысөөнэй хахад финалай наадан харуулагдаха. 19.10 — «Уран зохёолшын трибуна» гэһэн дамжуулга. 19.20 — орон доторхи һонин. 19.35 — «Римский-Корсаков» гэһэн уран һайханай фильм. 21.25 — «Эфир соо «Залуушуул» гэһэн дамжуулга.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 22.00 — телепанорама. 22.20 — «Хоолос» гэһэн тусхай дамжуулга. 22.40 — «Фитиль» гэһэн сатирическэ киножурнал. 22.50 — «Хүгжэмтэй уулзалга» гэһэн дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА: 18.00 — «Талаантай хүн» гэһэн уран һайханай фильм. 19.20 — концерт.

ПРАВДА БУРЯТИ...

Нэгэдэхи хуудаһанда: «... хуряалгада — түрүү арга... интервью. З. Тэлинэй корре... денци. ТАСС-ай шухала ... сэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда: «... хинагшадай дайшалхы зор... гэжэ И. Черняковой статья... гэжэлтын зүбшэл. Совет орон... торнай.

Гурбадахи хуудаһанда: ... винай корреспонденци. ... саанаһаа абтаһан ТАСС-ай ... сэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: ... гэлдэр, мүнөөдэр, үглөөдэр ... һэн ниитэ гаршаг доро нюта... тагай һонин.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря—66-..., отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—6..., 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности ... строительства—61-35, советского строительства и быта—69-..., культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, ... формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин... бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Н-00443. Заказ № 10...